

Makro İktisat

I .BÖLÜM

- ▶ Makro iktisatın mikro iktisattan ayrılan noktaları
- ▶ GSYİH nedir?
- ▶ Milli Gelir Hesapları: $\text{Üretim} = \text{Harcama} = \text{Gelir}$
- ▶ *Üretim*
- ▶ *Harcama*
- ▶ *Gelir*
- ▶ *Döngüsel Akımlar*
- ▶ GSYİH ile ne ölçülmez?
- ▶ *Ev Üretimi*
- ▶ *Fiziki Sermaye Amortismanı*
- ▶ *Kayıtdışı Ekonomi*
- ▶ *Negatif Dışsallıklar*
- ▶ GSMH / GSYİH Karşılaştırması
- ▶ Reel ve Nominal Karşılaştırması

Makroekonomik Sorunlar

MICROECONOMICS VS MACROECONOMICS

MICROECONOMICS

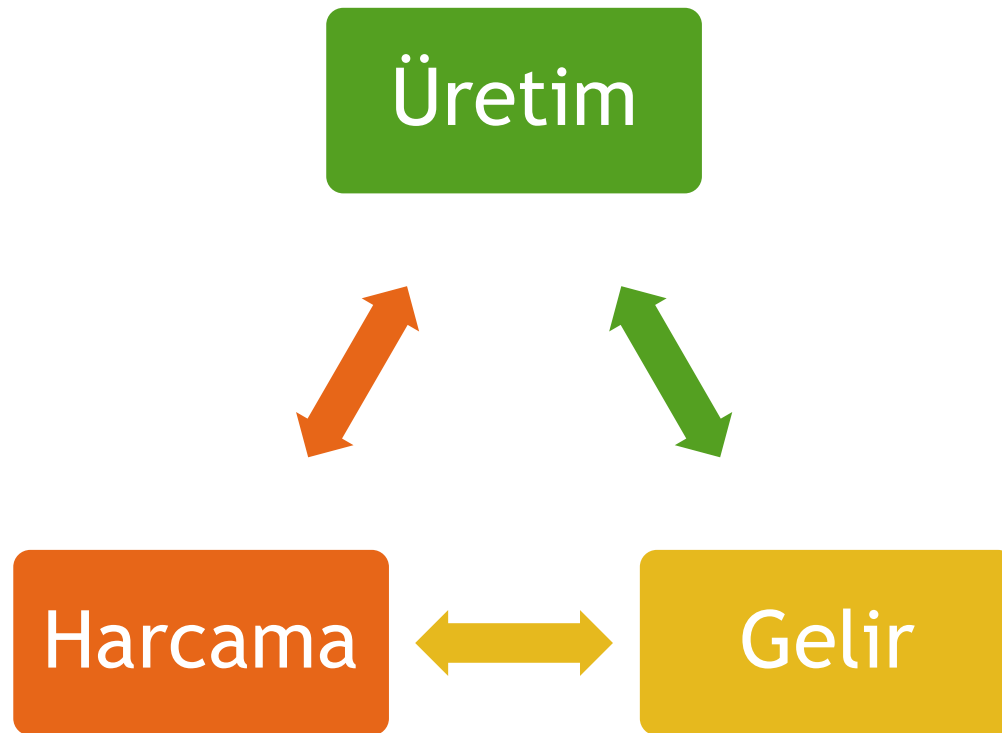
VS

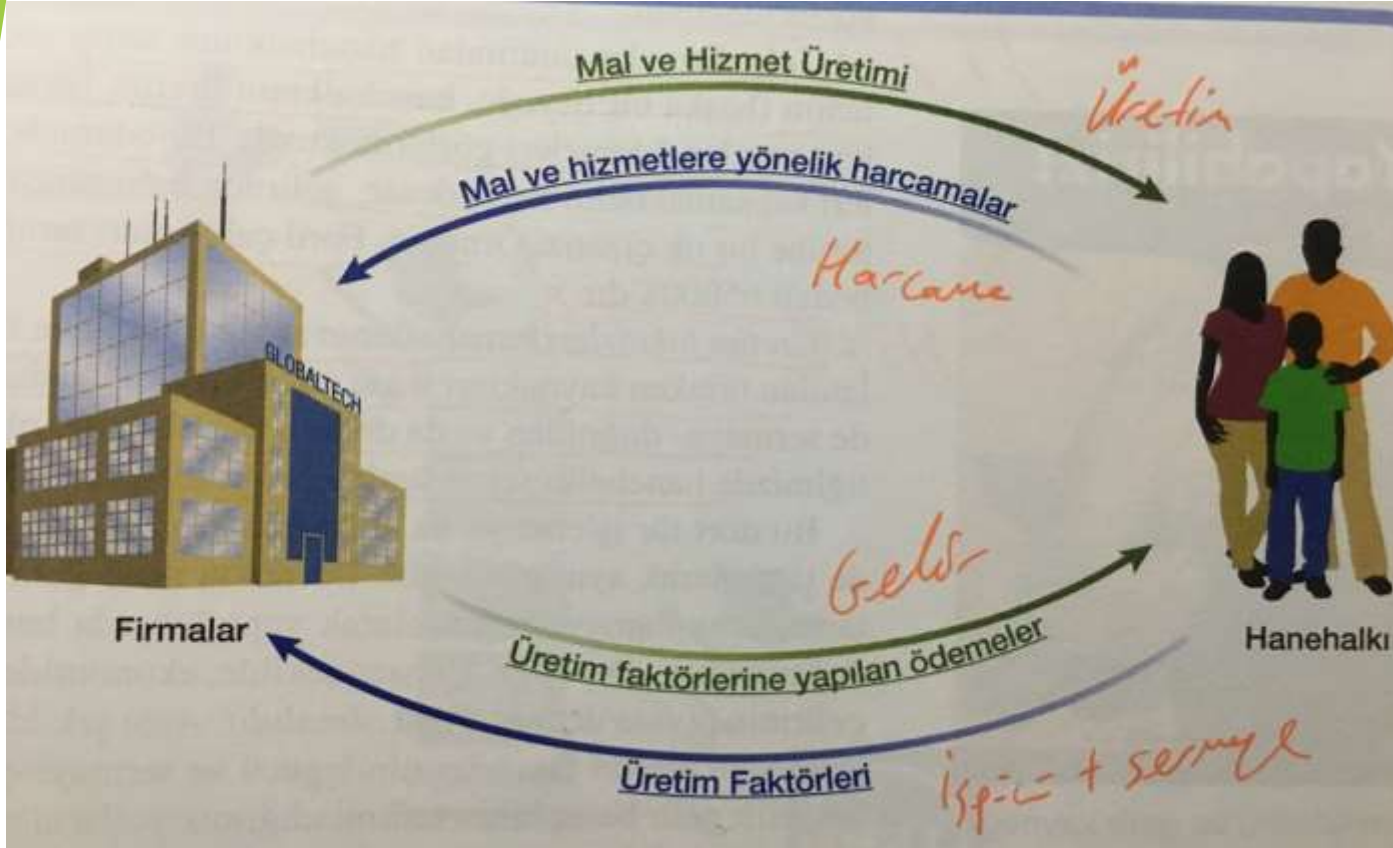
MICROECONOMICS

Milli Gelir Hesapları:
Üretim = Harcama = Gelir
Fordika Ülkesi Örneği

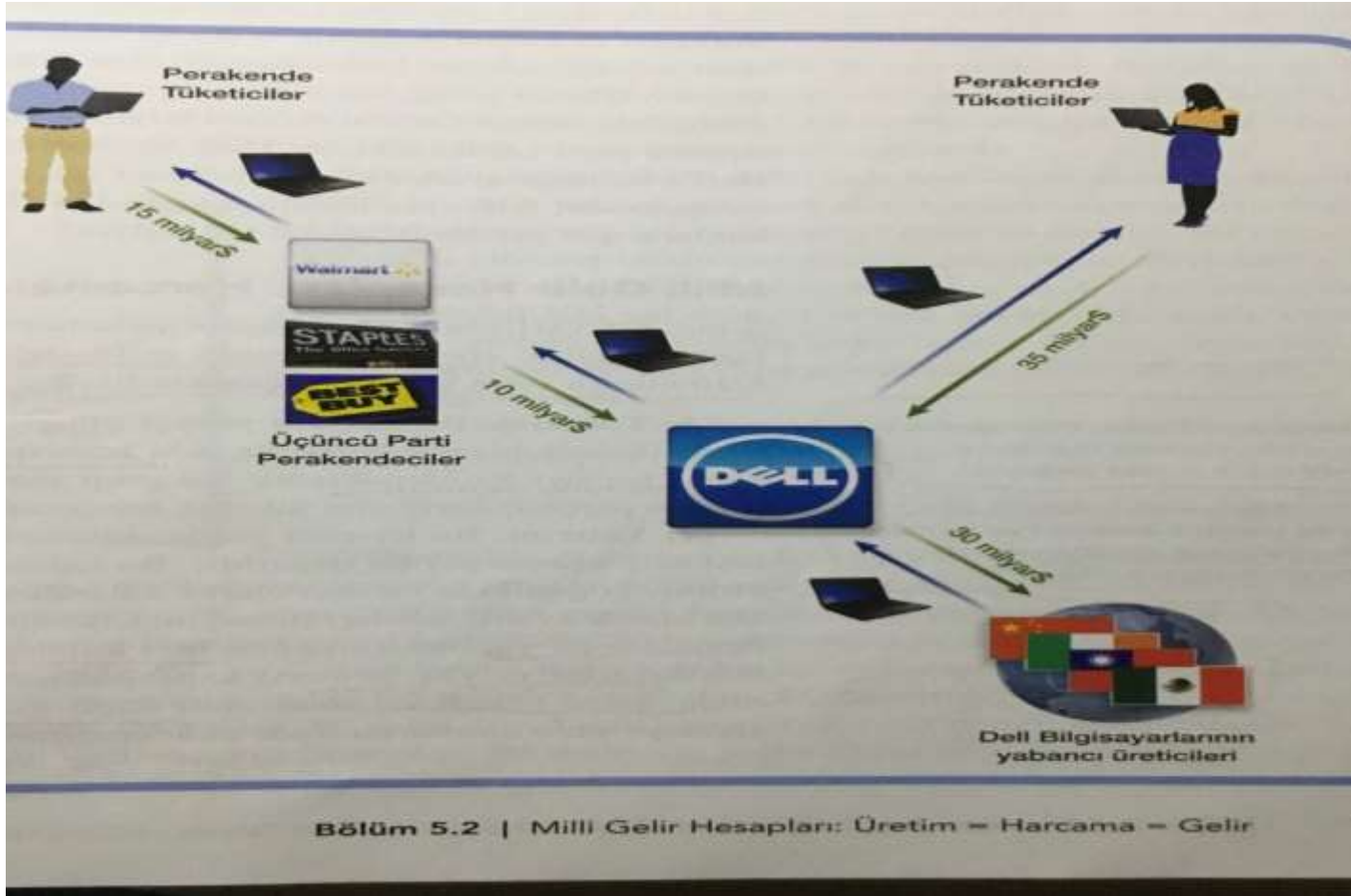

Döngüsel Akımlar

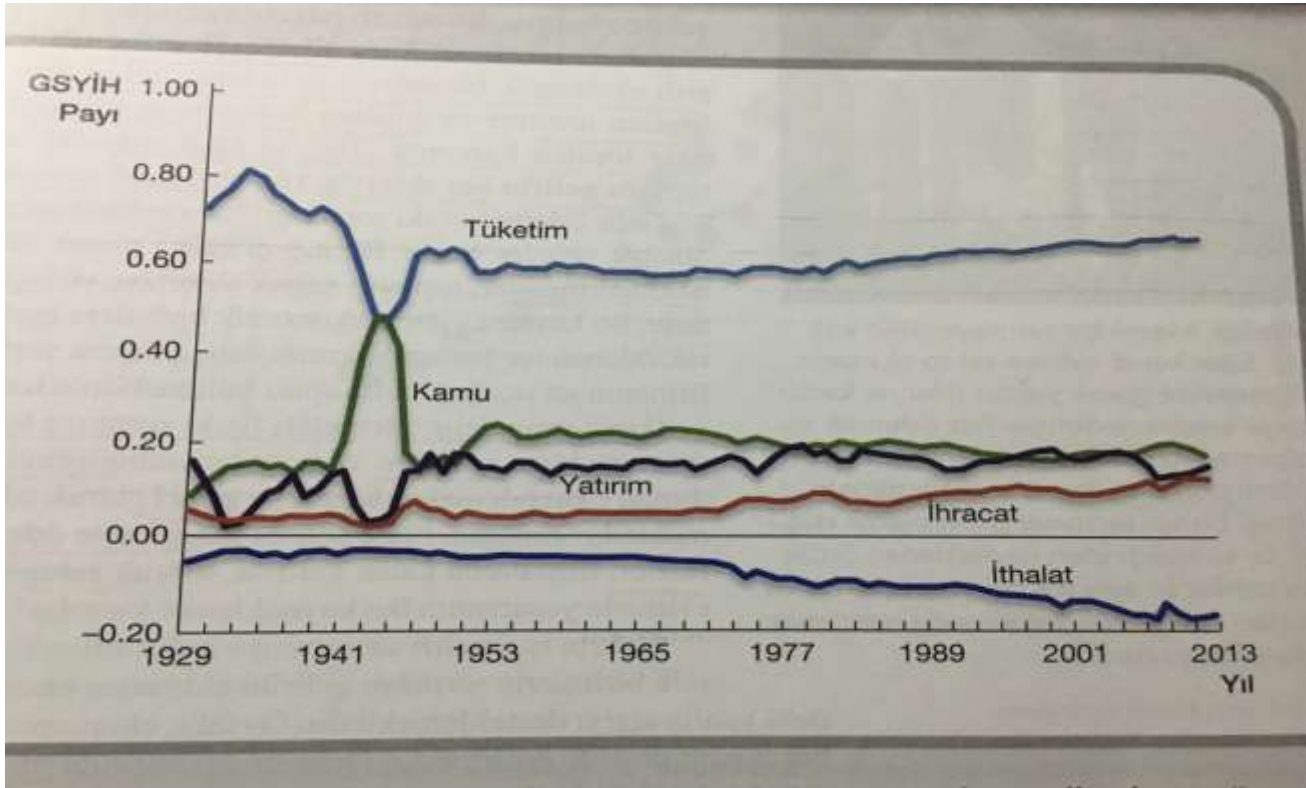
Milli Gelir Hesapları: Üretim Temelli (Emek + Sermaye + Toprak + Girişim + Teknoloji)

Dell bilgisayar üretim firmasının Katma değerinin tespiti

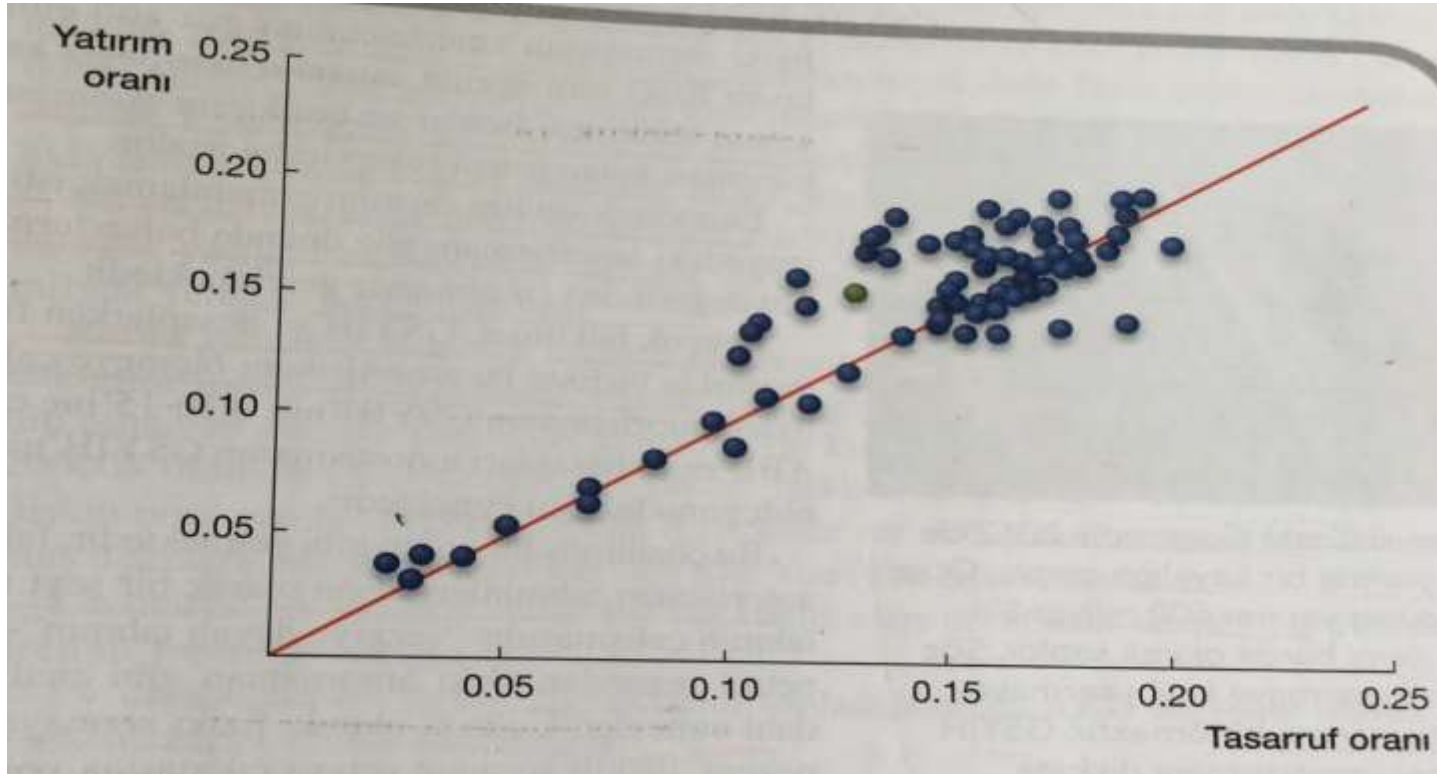
Milli Gelir Hesapları: Harcama Temelli ($C+I+G+X-M$)

ABD ekonomisi GSYİH Payları (1929-2013)

*Milli Gelir Hesapları:
Gelir Temelli (Ücret + faiz + rant + kar)*

1929-2013 yılları arası ABD ekonomisi Yatırım-Tasarruf İlişkisi

Ekonomilerin genel özeti: GSYİH

Bu hava durumunun basitleştirilmiş fakat yararlı bir özetidir. Benzer şekilde GSYİH'de basitleştirilmiş, fakat ekonominin yararlı bir özetidir.

GSYİH ile Ne Ölçülmez?

1. Ev üretimi

Çocuk bakımı piyasaya dayalı bir faaliyet olmasa bile GSYİH içinde ölçülmeli midir?

2. Fiziki Sermayenin Amortismanı

Yolcu gemisi Costa Concordia 2012'de İtalyan kıyısında bir kayalığa çarptı. Otuz iki kişi öldü ve yapımı 600 milyon\$'a mal olan gemi hurda olarak satıldı. Söz konusu fiziki sermaye kaybı sermayenin amortismanına bir örnektir. GSYİH sermayedeki amortismanı dikkate almamaktadır.

3. Kayıtdışı Ekonomi

4. Negatif Dışsallıklar

GSMH / GSYİH Karşılaştırması

Millilik (Vatandaşlık)

Yurt İçilik (Ülke Sınırları)

Reel-Nominal Karşılaştırılması

	Ford		Chevrolet			
	Miktar	Fiyat	Miktar	Fiyat	Nominal GSYİH	2012 Baz Yılı Fiyatları Kullanılarak Hesaplanan Reel GSYİH
	<i>Nominal</i>		<i>Nominal</i>			
2012	10	30.000 \$	5	20.000 \$	400.000 \$	400.000 \$
2013	10	40.000 \$	20	25.000 \$	900.000 \$	700.000 \$

Şekil 5.7 İki mallı bir ekonomide miktar(Q) ve fiyatlar (P)

Sorular

1. Medyada, makroekonomide genellikle incelenen üç tane yeni yazı bulun ve listeleyin. (Yazıların tarihini ve kaynağını belirtin.) Söz konusu yazıların neden *makroekonomi* alanına girdiğini tartışınız.
2. Gayri safi yurtiçi hasıla nasıl tanımlanır?
3. Hesap özdeşliği nedir? Üretim=Harcama=Gelir olarak ifade edilen hesap özdeşliğini açıklayınız.
4. Harcama, üretim ve gelirin birbirleriyle nasıl ilişkili olduğunu döngüsel akım diyagramını kullanarak açıklayınız.
5. Üretim temelli hesap GSYİH tahmininde nasıl kullanılır? Katma değerin rolünü tartışınız.
6. Harcama temelli hesap kullanılarak GSYİH nasıl hesaplanır?
7. ABD’de hangi harcama grubu GSYİH’den en yüksek payı almaktadır?
8. Gelir metodu kullanılarak ekonomik faaliyet düzeyi nasıl hesaplanır?
9. 2013’te toplam harcama düzeyi 16,8 trilyon\$ olduysa toplam gelir düzeyi neydi? Cevabınızı açıklayınız.

10. Sermayenin amortismanı ne anlama gelmektedir?

11. GSYİH'nin ihmal ettiği üç önemli faktörü açıklayınız.

12. Bir restoranda yemek yemek yerine, yemeğinizi kendiniz yapmaya karar verdiniz. Bu durum GSYİH'yı nasıl etkiler?

13. Bir ülkenin GSYİH'si GSMH'sini ne zaman aşar?

14. 1930'lu yıllarda milli gelir hesaplarına ilişkin önemli çalışmalar yapan Nobel ödüllü Simon Kuznets bir ulusun refahının çok nadir olarak bir milli gelir ölçüsünden çıkarılabileceğini ifade etmiştir. Simon Kuznets'e katılıyor musunuz? Niçin katılıyorsunuz ya da katıl mıyorsunuz?

15. Reel ve nominal GSYİH büyüme oranlarını birbirinden ayırmak neden gereklidir?

Litvanya'da üretilen mallar

	2011		2012	
	Miktar	Fiyat	Miktar	Fiyat
Tişört	100	25\$	110	25\$
Red Bull (Kutu)	500	1\$	500	1,50\$
Pizza (Dilim)	1000	2\$	900	4\$

- 2011 ve 2012 yılları için nominal GSYİH'yi hesaplayınız.
- 2011 yılını baz yıl olarak kullanarak 2011 ve 2012 yılı için reel GSYİH'yi hesaplayınız.
- b şıkkındaki yanıtınıza dayanarak, reel GSYİH 2011 ve 2012 yılları arasında yüzde kaç büyümüştür?
- Şimdi, 2012 yılını baz yıl olarak kullanarak 2011 ve 2012 yılları için reel GSYİH'yi hesaplayınız.
- d şıkkındaki yanıtınıza dayanarak, reel GSYİH 2011 ve 2012 yılları arasında yüzde kaç büyümüştür?

8. Collegia ülkesinin tipik bir sakini zorunlu ihtiyaç maddelerinden oluşan basit bir mal sepeti tüketmektedir: soda, pizza ve Advil. Yıllık sepet 1000 adet soda, 100 adet pizza ve 50 şişe advil içermektedir. Geçmiş 8 yıl boyunca bu malların piyasa fiyatları aşağıdaki tabloda verilmiştir:

	Soda	Pizza	Advil
2005	1,00\$	8,00\$	10,00\$
2006	1,50\$	8,00\$	10,00\$
2007	1,50\$	8,50\$	11,00\$
2008	2,00\$	8,50\$	11,50\$
2009	2,50\$	9,00\$	11,00\$
2010	2,50\$	9,00\$	10,00\$
2011	2,00\$	10,00\$	12,00\$
2012	3,00\$	10,00\$	13,00\$

2008 yılını baz yıl olarak kullanarak,

- Her yıl için TÜFE'yi hesaplayınız.
- 2006'dan başlayarak her bir yıl için bir önceki yıla göre enflasyon oranını hesaplayınız.

2.Bölüm

Ortalama Bir Amerikalı Ortalama Bir Hintliden Neden Daha Çok Daha Fazla Zengindir?

- **Dünya Geneline Eşitsizlik**
- *Kişi Başına Gelirdeki Farklılıkların Ölçülmesi (Döviz kuru temelli / Satın alma gücü paritesine göre)*
- *Big Mac Endeksi Nedir?*
- *Kişi Başı Gelirdeki Eşitsizlik*
- *İşçi Başına Gelir*
- *Sadece Kişi Başına Gelire Odaklanılmasının Tehlikeleri*
- **Verimlilik ve Toplam Üretim Fonksiyonu**
- *Verimlilik Farklılıkları*
- *Toplam Üretim Fonksiyonu*

Kişi Başına Gelirdeki Farklılıkların Ölçülmesi (Döviz kuru temelli / Satın alma gücü paritesine göre)

- **Kişi Başına Gelir = Kişi başına GSYİH: $GSYİH / \text{Toplam Nüfus}$**

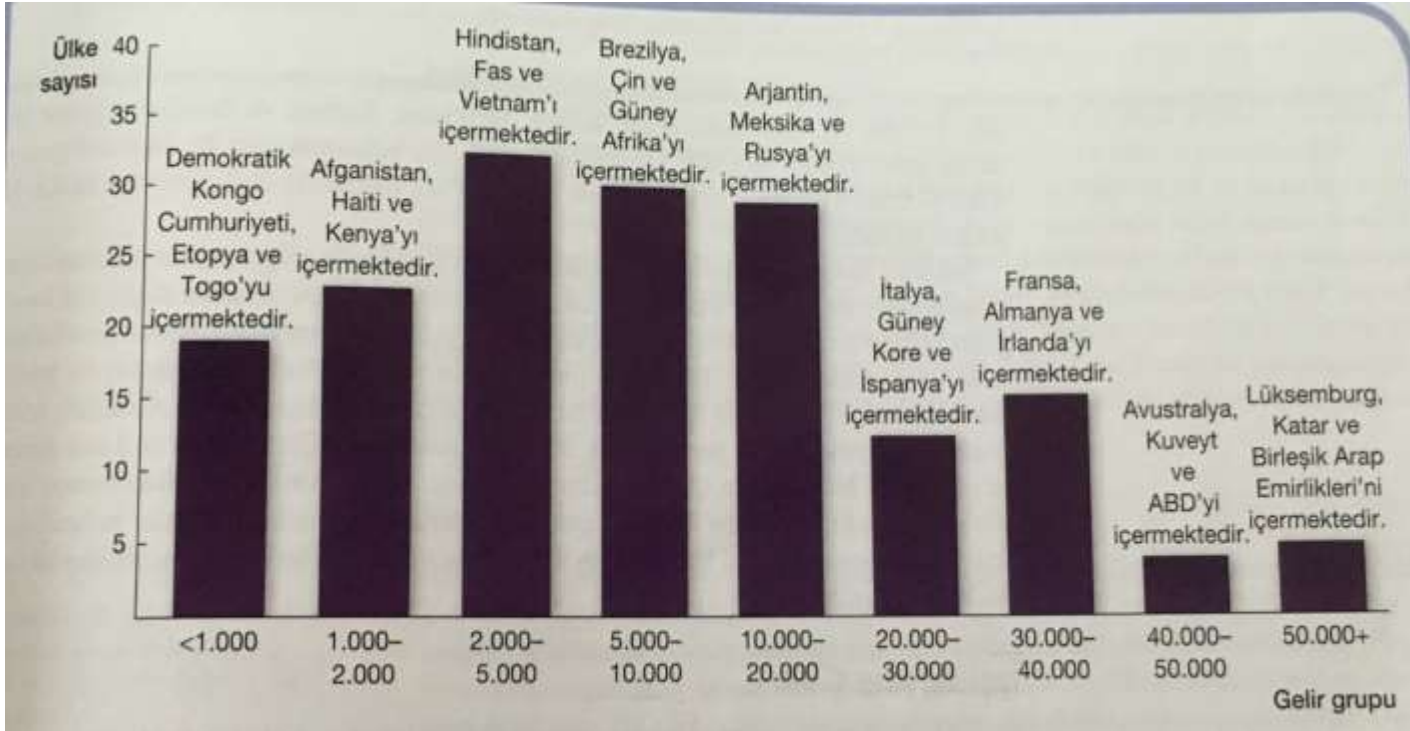

Big Mac Endeksi Nedir?

McDonald's'ın tüm dünyada aynı malzemelerle üretilen ünlü burgeri Big Mac'in fiyatına dayalı olarak oluşturulan endeks, para birimlerinin satın alma gücü hakkında bilgi verir.

Kişi başına gelirdeki eşitsizlik (Satın alma gücü paritesine göre)

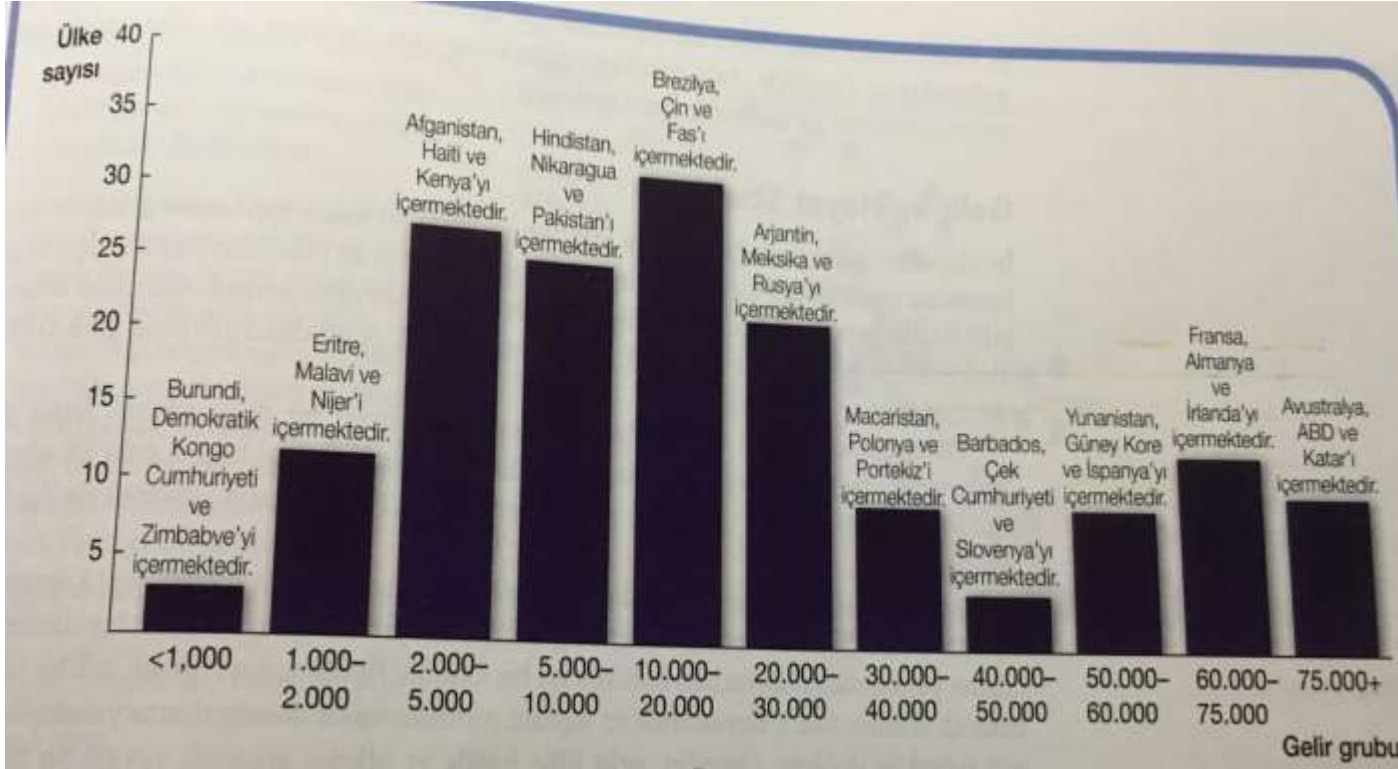

Dünya genelinde kişi başına gelir haritası

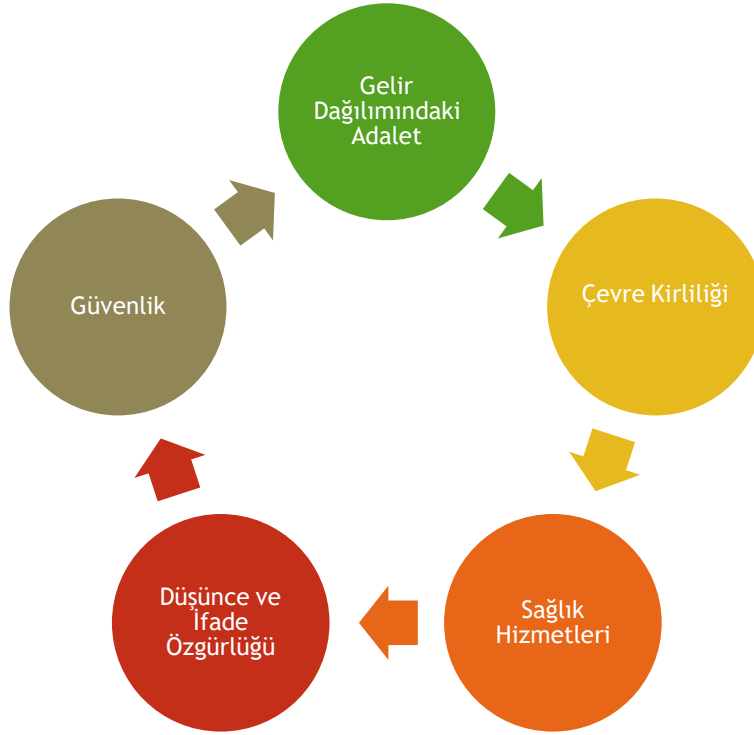

2010 yılı ülkeler arası işçi başına gelir (Satın alma gücü paritesine göre)

İşçi Başına Gelir: GSYİH / Çalışan İnsan Sayısı

Sadece Kişi Başına Gelire Odaklanılmasının Tehlikeleri

SEÇİM VE SONUÇ

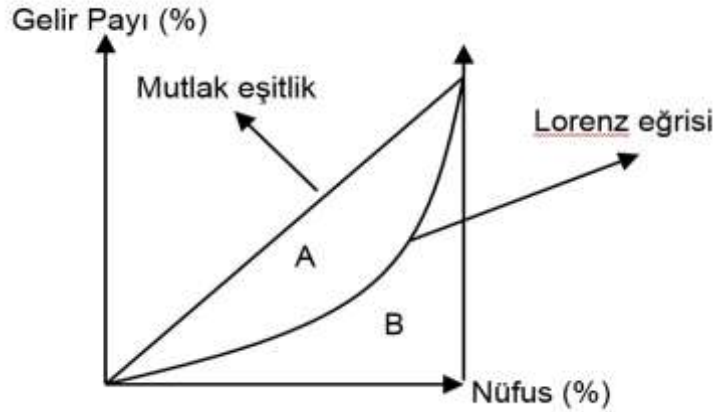
Sadece Kişi Başına Gelire Odaklanılmasının Tehlikeleri

Ülkeler arası hayat standartlarının karşılaştırılmasındaki yaygın bir hata kişi başına gelirin kompozisyonu düşünülmez. Bu hata en açık biçimde Güney Afrika'daki duruma bakılarak gösterilebilir. 1994 yılına kadar, Güney Afrika –“ayrılık” anlamına gelen bir kelime olan- apartheid olarak bilinen baskıcı bir ırk ayrımcılığı sistemi altında azınlık beyaz nüfus tarafından yönetiliyordu. Apartheid rejimi siyahların politikaya katılımını engelliyor ve ekonomik faaliyetlerini regüle ediyordu.

Bu rejim aynı zamanda siyah işçilerin ücretlerini düşük tutmayı amaçlayan baskıcı bir takım düzenlemeler yarattı. Ekonomi tarihçisi Charles Feinstein'e göre, sonuçta Güney Afrika ekonomisi yirminci yüzyıl boyunca bir bütün olarak daha zengin hale gelmesine rağmen siyah vatandaşların gelirleri dönem boyunca artmadı.¹ Dolayısıyla, Güney Afrika'da yalnız kişi başına gelire bakmış olsaydık bu bize siyah vatandaşların düşük gelir düzeyleri ve kötü yaşam koşulları hakkında bilgi vermeyecekti.

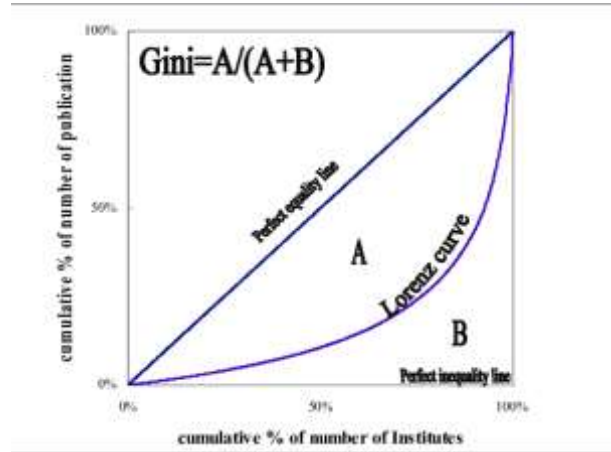
Peki bu gelir nasıl dağıtılıyor? Gelirin Dağılımı

Lorenz Eğrisi

Kaynak: <https://www.bilgipedia.com.tr/lorenz-egrisi/>

GINI Katsayısı

Kaynak: https://www.researchgate.net/figure/The-Lorenz-curve-and-Gini-coefficient_fig3_242258189

Türkiye’de Durum Ne?

Gelir Dağılımı İstatistikleri, 2023

En yüksek gelir grubunun toplam gelirden aldığı pay %49,8 oldu

Gelir Dağılımı İstatistiklerinin hesaplandığı Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2023 yılı sonuçlarına ilişkin gelir bilgileri, bir önceki takvim yılı olan 2022 yılını referans almaktadır. Gelir hesaplamalarında; hanehalkı gelirleri, büyüklüğü ve kompozisyonu dikkate alınarak eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine dönüştürülmektedir.

Son yapılan araştırma sonuçlarına göre; en yüksek eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine sahip %20’lik grubun toplam gelirden aldığı pay bir önceki yıla göre 1,8 puan artarak %49,8’e çıkarken, en düşük gelire sahip %20’lik grubun aldığı pay 0,1 puan azalarak %5,9 oldu.

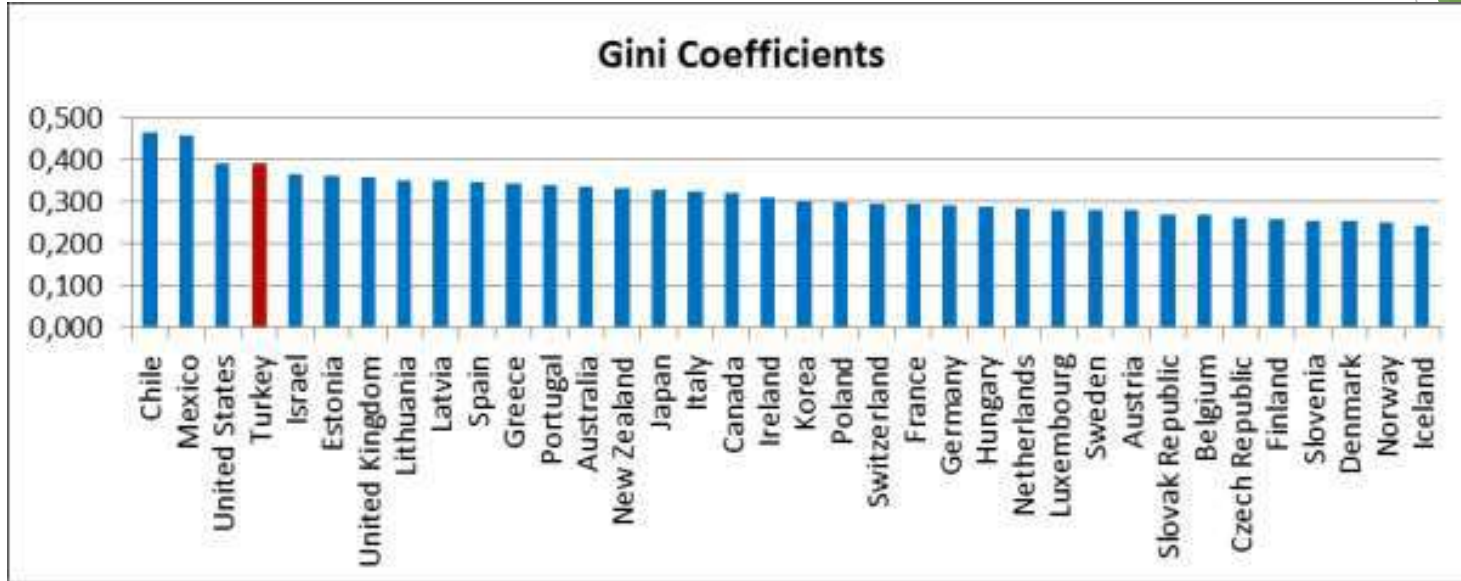
Sıralı %20’lik gruplar itibarıyla yıllık eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirinin dağılımı (%), 2014-2023

Anket yılı	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gelir referans yılı	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
İlk %20 (En düşük)	6,2	6,1	6,2	6,3	6,1	6,2	5,9	6,1	6,0	5,9
İkinci %20	10,9	10,7	10,6	10,7	10,6	10,9	10,6	10,8	10,4	9,8
Üçüncü %20	15,3	15,2	15,0	14,8	14,8	15,2	14,9	15,1	14,7	14,0
Dördüncü %20	21,7	21,5	21,1	20,9	20,9	21,4	21,1	21,3	20,9	20,5
Son %20 (En yüksek)	45,9	46,5	47,2	47,4	47,6	46,3	47,5	46,7	48,0	49,8

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

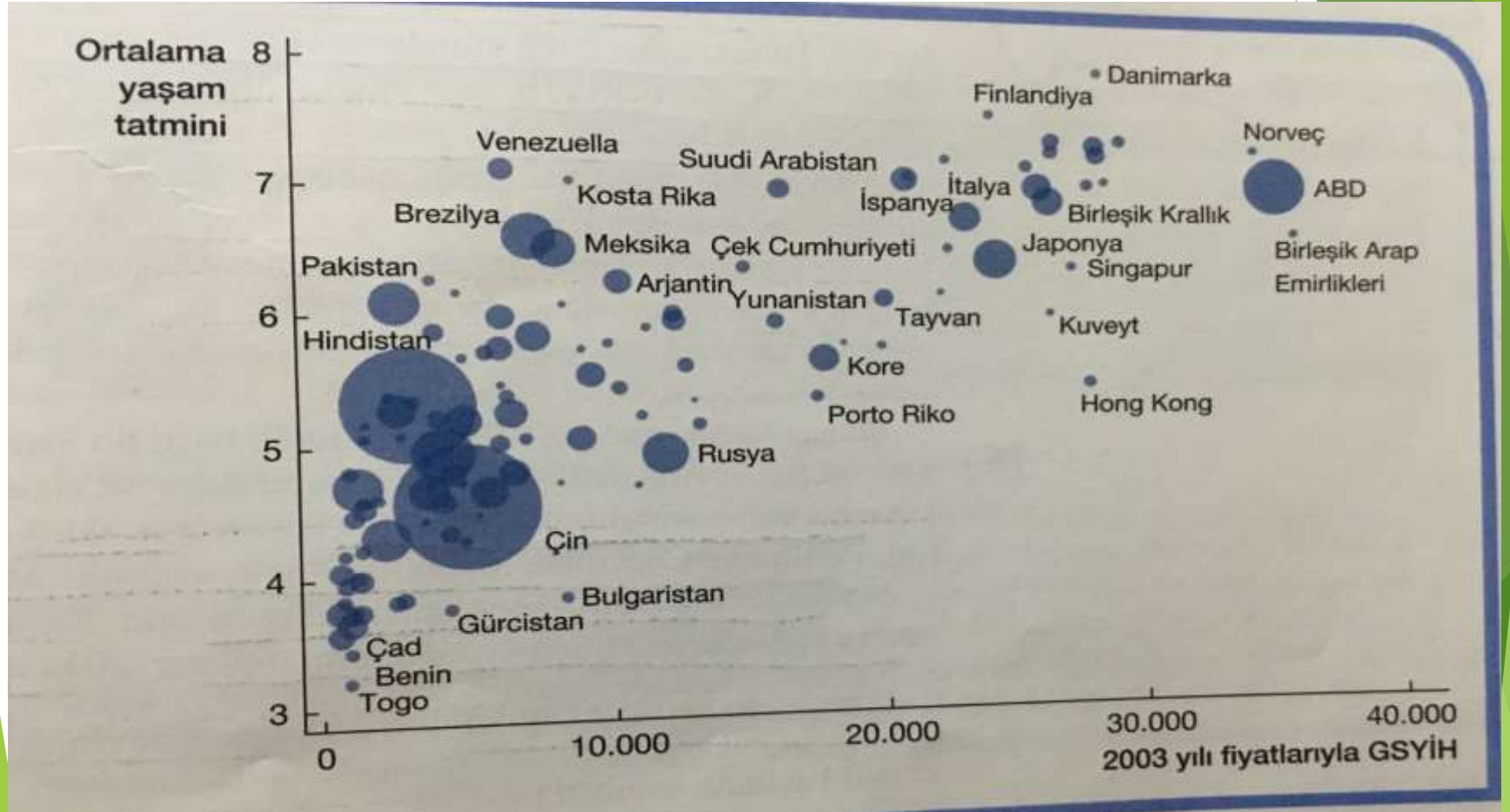
Gini katsayısı 0,433 olarak tahmin edildi

Dünya'da Durum Ne?

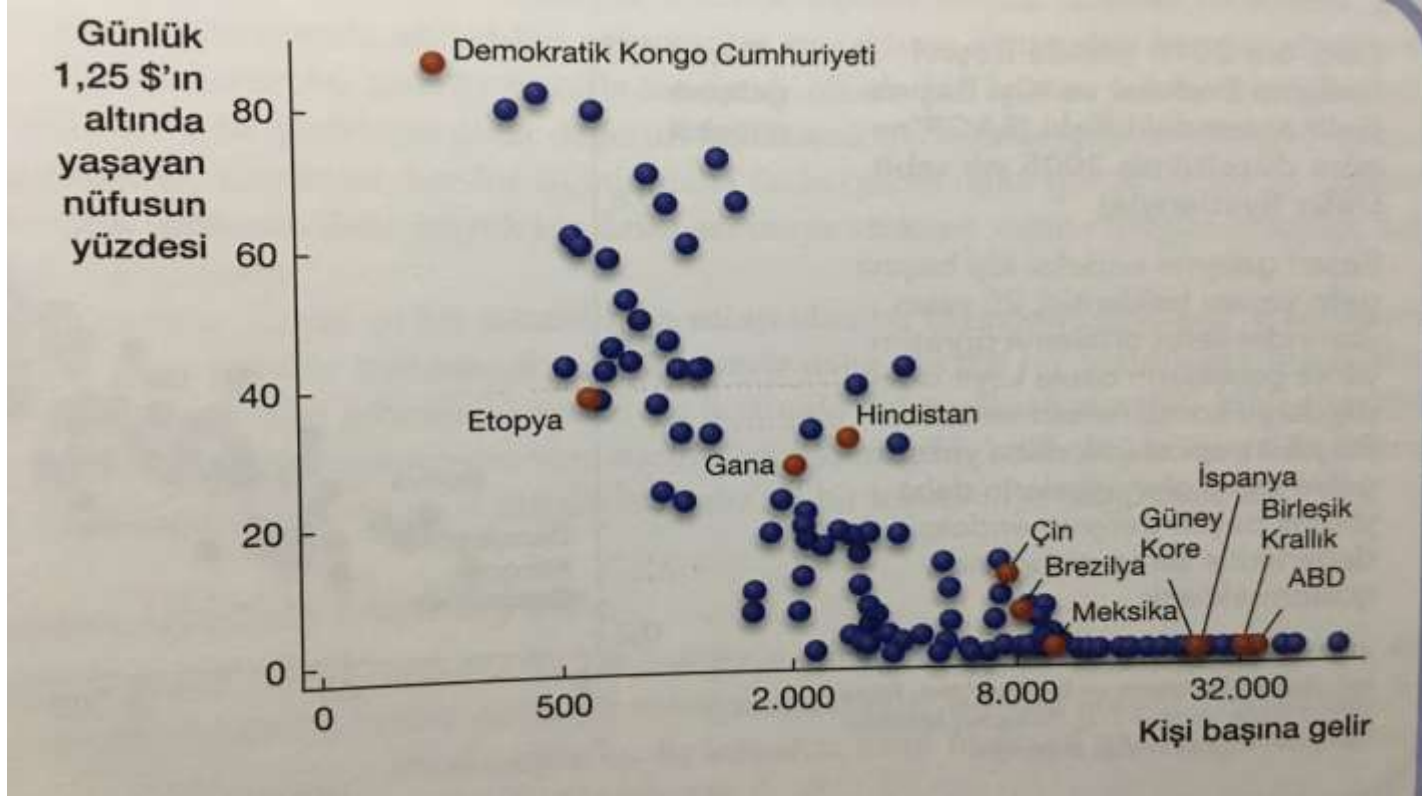

Kaynak: https://www.researchgate.net/figure/OECD-countries-Gini-coefficients_fig6_321152155

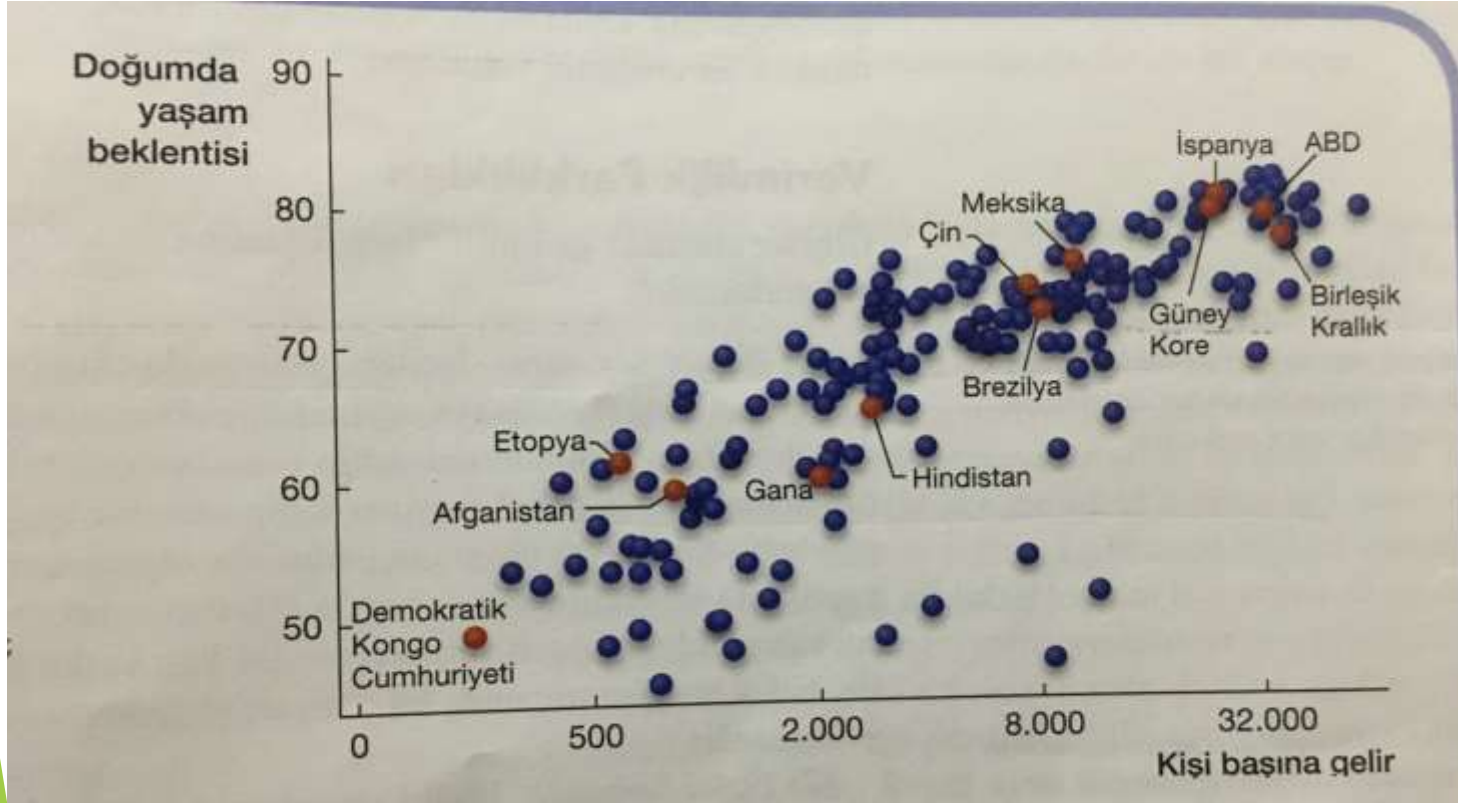
Kişi başına gelir ve yaşam tatmini

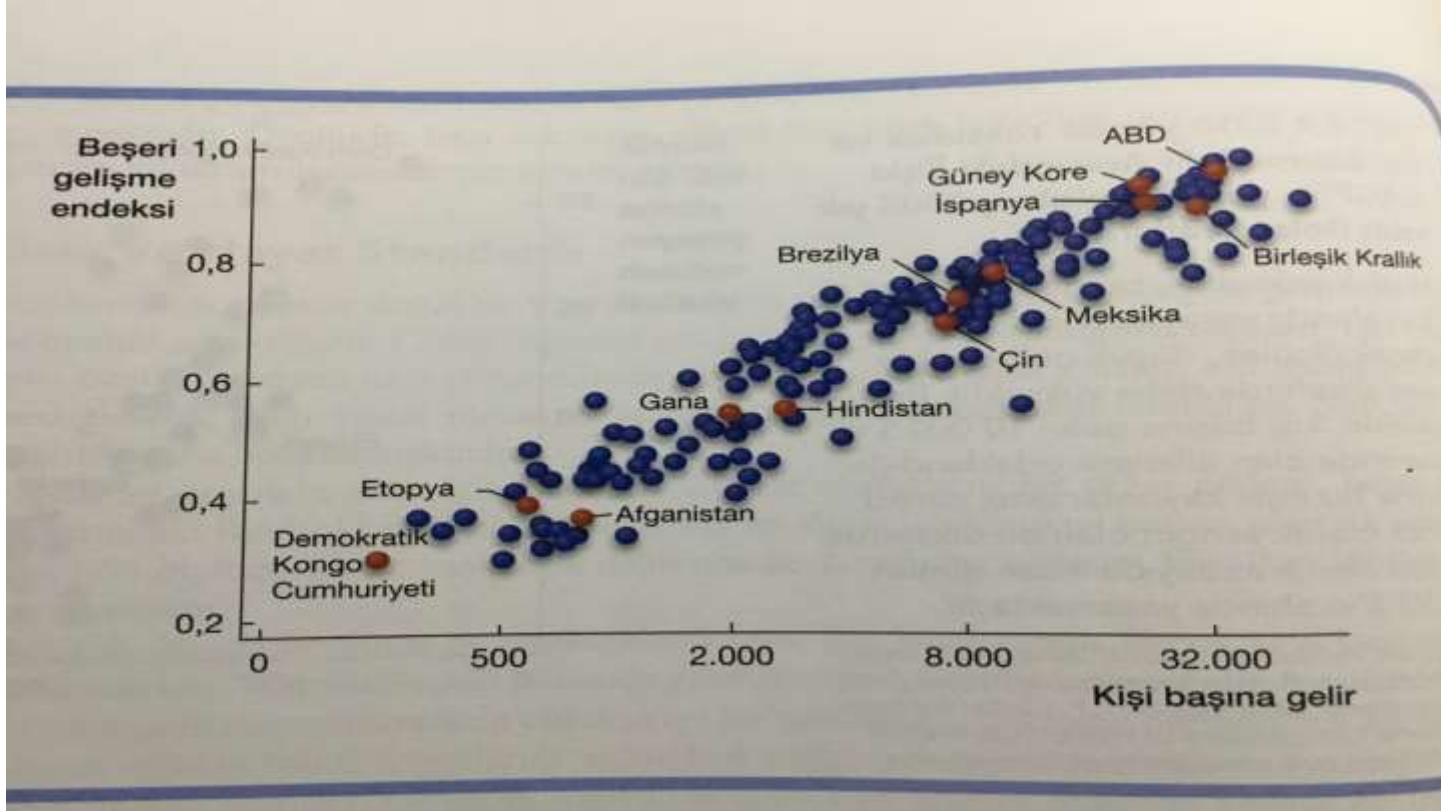
Yoksulluk ve kişi başına gelir

Doğumda yaşam beklentisi ve kişi başına gelir

Beşeri gelişme endeksi ve kişi başına gelir

Verimlilik ve Toplam Üretim Fonksiyonu

Verimlilik ülkeler arasındaki kişi başına gelir farklılıklarının sebebi. Verimlilik ise; bir beşeri sermayenin her bir saat sonunda yarattığı değerdir. O halde verimlilik için üretime odaklanmamız elzemdir.

Verimlilik Farklılıkları

Toplam Üretim Fonksiyonu

Toplam Üretim Fonksiyonunun Gösterimi:

$$Y = T \times F(K, H)$$

$$Y = GSYİK$$

$$T = \text{Teknoloji}$$

$$K = \text{Kapital, Sermaye}$$

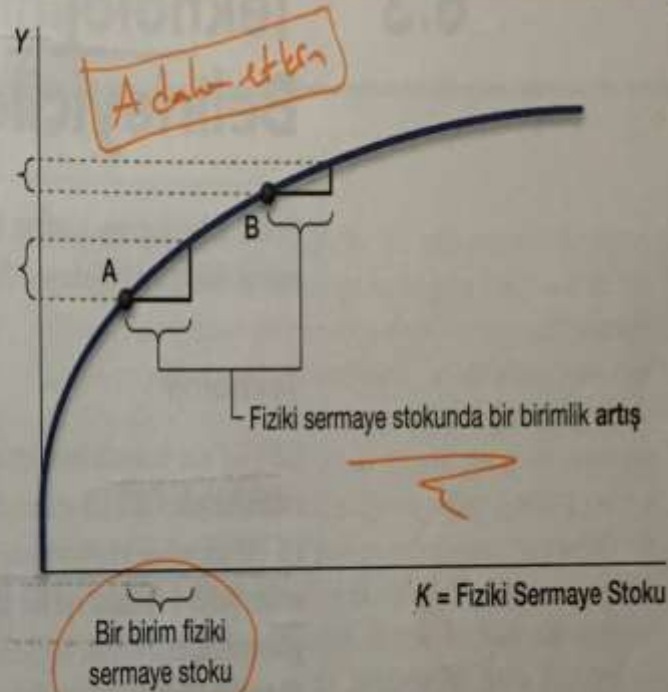
$$H = \text{İşgücünün Etkinliği} (L \propto h)$$

F = fonksiyondur anlamına gelir. $GSYİK$; fiziki sermaye ve işgücü ile ilişkilidir.

Toplam üretim fonksiyonu ve sermaye stoku arasındaki ilişki

Şekil 6.7 Toplam Üretim Fonksiyonu-Yatay Ekseninde Fiziki Sermaye Stokunun yer aldığı eksen sisteminde (Birim İşgücünün Toplam Etkinliği Sabitken)

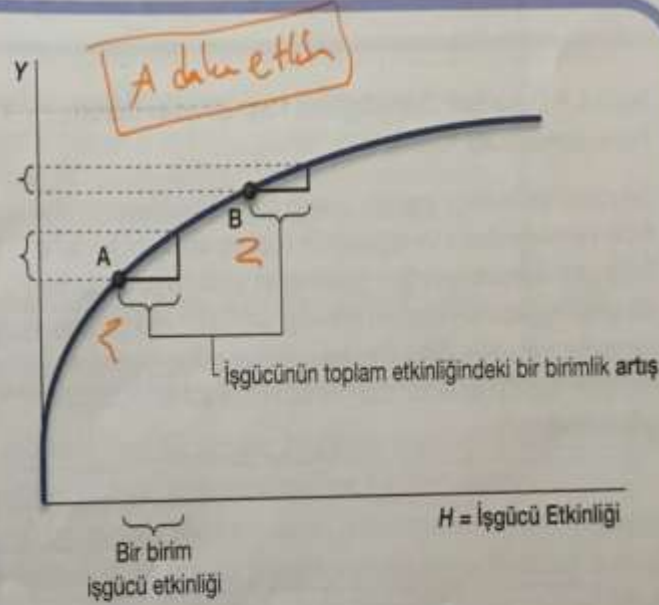
Birim işgücünün toplam etkinliği sabitken, toplam üretim fonksiyonu bir ekonomide fiziki sermaye stoku ile GSYİH arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Fiziki sermaye stoku arttığında GSYİH'de artmaktadır. Fakat bu ilişki Azalan Marjinal Ürün Kanunu nedeniyle fiziki sermaye stoku arttıkça giderek daha az dik hale gelmektedir. Fiziki sermaye stokundaki aynı birimlik artış A noktasında (daha düşük fiziki sermaye stokunda) B noktasına göre (daha yüksek fiziki sermaye stoku) GSYİH'yi daha fazla arttıracaktır.

Toplam üretim fonksiyonu ve işgücü etkinliği arasındaki ilişki

Şekil 6.8 Toplam Üretim Fonksiyonu-Yatay Ekseninde İşgücü Etkinliğinin yer aldığı eksen sisteminde (Fiziki Sermaye Stoku Sabitken)

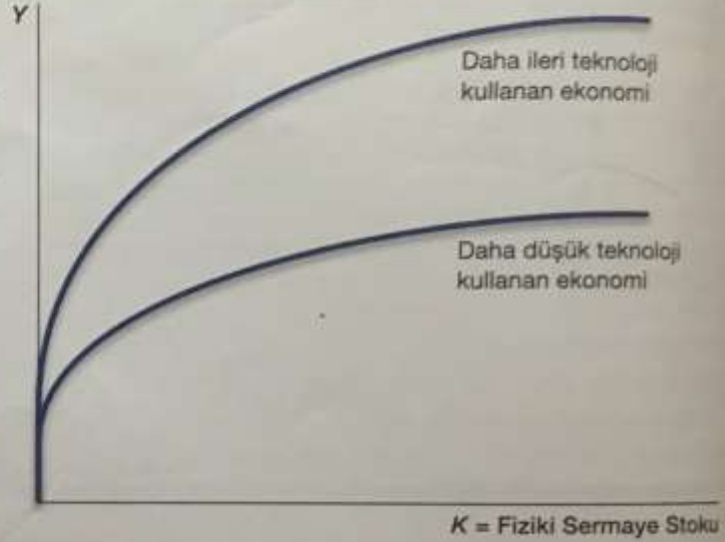
Fiziki sermaye stoku sabit tutulduğunda, toplam üretim fonksiyonu işgücünün toplam etkinliği ile GSYİH arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Bir kez daha, işgücünün toplam etkinliği arttıkça GSYİH'de artmaktadır, fakat Azalan Marjinal Ürün Kanunu'yla tutarlı bir biçimde işgücünün toplam etkinliği arttıkça ilişki giderek daha az dik hale gelmektedir.

Toplam üretim fonksiyonu ve daha ileri teknoloji arasındaki ilişki

Şekil 6.9 Daha İleri Teknolojiden Kaynaklanan Üretim Fonksiyonundaki Kayma

Teknoloji ilerledikçe toplam üretim fonksiyonu, aynı miktar fiziki sermaye stoku ve işgücünün toplam etkinliği ile daha fazla çıktı üretilabileceğini gösterecek şekilde yukarı kayar. Bu şekil, işgücünün toplam etkinliği sabitken ve veri fiziki sermaye stokunda daha ileri teknolojiye sahip olan ekonominin daha yüksek bir GSYİH düzeyine sahip olacağını göstermektedir.

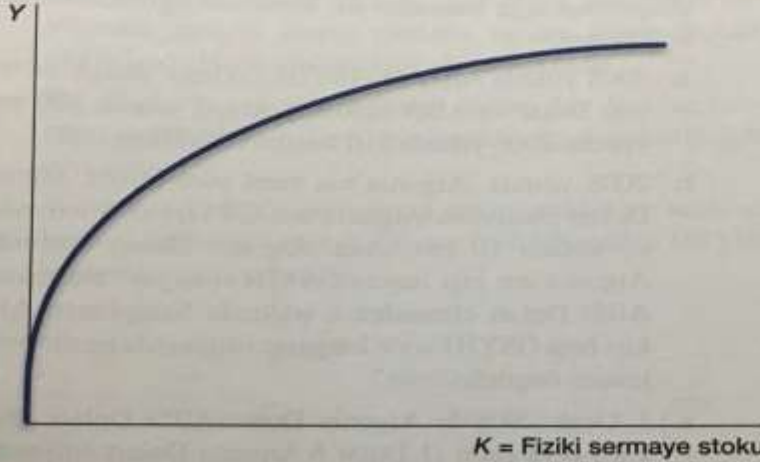
Sorular

Sorular

1. ABD ve Gana'nın kişi başına gelirini karşılaştırdığınızı varsayalım. Önce ABD Doları ile Gana Sedi'si arasındaki cari döviz kurunu kullanarak değerleri ABD Doları'na çevirirsiniz. Ayrıca, satın alma gücü paritesine göre düzeltilmiş döviz kurunu kullanarak her iki değeri ABD Doları'na çevirirsiniz. Hangi ölçü her iki ülkede hayat standartlarının daha kesin bir resmini verecektir? Cevabınızı açıklayınız.
2. Satın alma gücü paritesini ölçmede Big Mac'i kullanmanın dezavantajları nelerdir?
3. A ülkesinin B ülkesine göre daha yüksek bir kişi başına gelire sahip olduğunu varsayın. Bunun A ülkesinin vatandaşlarının büyük bir çoğunluğunun B ülkesinin vatandaşlarının büyük bir çoğunluğundan daha fazla gelire sahip olduğu anlamına neden gelmediğini açıklayınız. Bu noktayı gösterebilmek için her iki ülkede de 10 vatandaşın yaşadığı bir örnek oluşturmaya çalışınız.
4. Uluslararası hayat standartlarındaki farklılıkların anlaşılmasında kişi başına gelir işçi başına gelirden daha uygun bir ölçü müdür?
5. Kişi başına gelir ile mutlak yoksulluk ve yaşam beklentisi gibi refah ölçüleri arasındaki ilişki nedir? Bu, bir refah ölçüsü olarak kişi başına gelir hakkında neyi ifade etmektedir?
6. Beşeri Gelişim Endeksi neyi ölçmektedir? Bir ülkede bu endeksle kişi başına gelir arasındaki ilişki nedir?
7. Verimlilik nedir? Ülkeler arasında verimlilik neden farklıdır?
8. Teknolojinin iki bileşeni nedir?
9. Üretim faktörleri nedir? Toplam üretim fonksiyonu neyi tanımlamaktadır?

10. Toplam işgücü verimliliği nedir? Bu kavramla beşeri sermaye arasındaki ilişki nedir?

11. Bir ülkenin fiziki sermaye stokuyla GSYİH'si arasındaki ilişkiyi açıklamak için aşağıdaki diyagramı kullanınız.

12. "Fiziki sermaye" ile "beşeri sermaye" kavramları arasındaki farkı açıklayınız.

13. Fiziki sermayeyi doğal kaynaklardan neyin ayırdığını açıklayınız.

14. Teknolojideki artışlar toplam üretim fonksiyonunu nasıl etkiler?

15. Moore Kanunu neyi ifade eder? Moore Kanunu tarihsel verilerle mi kanıtlanmıştır?

16. Neden ortalama bir Amerikalı ortalama bir Hintli'den çok daha fazla zengindir?

17. Bir ülkede GSYİH'yi arttırmak için hangi politikalar kullanılabilir?

Problemler

hesaplayınız.

3. 2008 yılında ABD'deki hayat standartlarıyla hipotetik bir ülke olan Argonia ülkesindeki hayat standartlarını karşılaştırmak için bölümün ilk kısmında öğrendiklerimizi kullanalım.
 - a. 2008 yılında ABD'de GSYİH yaklaşık olarak 14 trilyon Dolar ve ABD nüfusu yaklaşık olarak 300 milyondur. 2008 yılında kişi başına GSYİH neydi?
 - b. 2008 yılında Argonia'nın yerel para birimi Argonia Doları cinsinden Argonia'nın GSYİH'si 1 trilyondur ve nüfusu 10 milyondur. Argonia Doları cinsinden Argonia'nın kişi başına GSYİH'si neydi? Bu rakamı ABD Doları cinsinden a şıkında hesaplanan ABD kişi başı GSYİH'siyle karşılaştırdığınızda ne tür problemler görürsünüz?
 - c. 1 Ocak 2008'de Argonia Doları/ABD Doları döviz kuru 6'ya eşitti (1 Dolar 6 Argonia Doları ediyordu.) ve bu kur 1 Ağustos 2008'de 9'a ulaştı. Bu iki tarihte Argonia'da ABD Doları cinsinden döviz kuru temelli kişi başına GSYİH'yi hesaplayınız. Bu iki tarihte Argonia'nın döviz kuru temelli kişi başına GSYİH ölçüsünde meydana gelen değişimin hayat standartlarındaki gerçek değişimi yansıttığını düşünüyor musunuz?
 - d. McDonald's 2008 yılında ABD'de bir Big Mac'i 3,50 \$'a satarken Argonia'da başarılı bir performans göstermekte ve aynı yıl bir Big Mac'i 7 Argonia Doları'na satmaktaydı. Bu bilgiyi kullanarak, Argonia'da kişi başına GSYİH'nin alternatif bir tahminini yapınız. Bu tahmine döviz kuruna dayanan tahminden daha çok güvenir misiniz? Neden güvenirsiniz ya da neden güvenmezsiniz?

4. Lusitania ülkesi için aşağıdaki bilgiye sahip olduğunuzu varsayınız.

	2011
Nüfus; Toplam Lusitania	190 milyon
İstihdam	80 milyon
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH)	2.476 milyar ABD Doları

- a. Lusitania'da kişi başına gelir nedir?
b. Lusitania'da işçi başına gelir nedir?

Aşağıdaki tablo aynı bilgiyi Arctica ülkesi için göstermektedir.

	2011
Nüfus; Toplam Arctica	80 milyon
İstihdam	40 milyon
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH)	3.600 milyar ABD Doları

- c. Arctica'da kişi başına gelir nedir?
d. Arctica'da işçi başına gelir nedir?
e. Verili bilgiye dayanarak Arctica'nın Lusitania'dan daha verimli olduğu düşünülebilir mi? Yanıtınızı açıklayınız.
f. Lusitania ve Arctica'daki hayat standartlarını karşılaştırmak için her iki tabloda sunulan verileri nasıl kullanırsınız?

5. Cari Dolar fiyatıyla Polonia'nın GSYİH'sinin Ruritania'nın GSYİH'sinden daha yüksek olduğunu varsayınız. Fakat, satın alma gücü paritesine göre düzeltilmiş Dolar fiyatını kullandığımızda Ruritania'nın GSYİH'si Polonia'nın GSYİH'sinden daha yüksektir. Bu bilgiye dayanarak, Polonia ve Ruritania'daki hayat standartları hakkında ne tür bir karara varırsınız?

- söyleyebilirdik...
8. Aşağıdaki tablo Lithasia'da GSYİH'deki değişimle beşeri sermayenin etkinliğindeki değişimi göstermektedir.

GSYİH (Milyon Dolar)	Fiziki Sermaye Stoku (Birim)	İşgücü Etkinliği
100	15.000	16.000
150	15.000	20.000
180	15.000	24.000
200	15.000	28.000
210	15.000	32.000

- a. Ekonominin daha etkin işgücünü kullanmasıyla birlikte GSYİH'deki değişimi yorumlayınız.
- b. Eğer GSYİH dikey eksen ve etkin işgücü birimi yatay eksen de gösterilse ekonominin üretim fonksiyonu nasıl olur?

9. Eski Sovyetler Birliği çok miktarda kaynağı fiziki sermaye stokunu arttırmak için kullanmasına rağmen sonuçta ülkenin GSYİH'sindeki artış bitti. Bölümdeki tartışmaya dayanarak bunun neden kaçınılmaz olduğunu açıklayınız.
10. Fiziki sermayeye yönelik azalan marjinal getirileri varsayarak toplam üretim fonksiyonunu gösteren bir grafik çiziniz. Eksenleri tanımlayınız.

3. Bölüm

Ekonomik Büyüme

- Ekonomik büyüme nedir?
- Bir ulusun ekonomisi nasıl büyür?
- *Optimizasyon: Tasarruf ve Tüketim arasındaki Tercih*
- *Tasarruf oranlarının artırılması her zaman iyi bir fikir midir?*
- *Sürdürülebilir büyümeyi ne sağlar?*
- *Sanayi Devrimi*
- *Sanayi Devriminden itibaren büyüme ve teknoloji*
- Büyüme, Eşitsizlik ve Yoksulluk

Ekonomik büyüme nedir?

Büyüme; Bir ülke GSYİH'sının «reel» anlamda bir önceki yıla oranla artış göstermesidir.

Nominal GSYİH dersek miktar artış ve azalışlarına ilaveten fiyat artışlarını da hesaba katmış oluruz. Anlamalı bir mukayese için baz yılının fiyatları dikkate alınarak reel GSYİH hesaplanmalıdır.

Ekonomik Büyüme Örneği

Örnek: Türkiye’de
2023 yılında
100 ekmek,
50 su,
30 peynir üretilmiş olsun.

Ekmek fiyatı: 10 tl
Su fiyatı: 5 tl
Peynir fiyatı: 300 tl

2023 yılı nominal ve
reel GSYİH nedir?

2023 yılı ile 2024 yılı
büyümesini
karşılaştırmak için
Reel GSYİH
hesaplaması önemlidir.
Yani 2023 yılında ne
kadar mal ve hizmet
kaç paraya
üretildiyse, 2024
yılında ne kadar mal
ve hizmet üretildiğini
2023 fiyatlarını baz
alarak hesaplamamız
gerekir.

2024 yılında 100 ekmek,
50 su ve 30 peynir
üretilsin. Ekmek fiyatı 18
tl, Su fiyatı 8 tl ve peynir
fiyatı 400 tl olsun. 2024
yılı nominal ve Reel
GSYİH nedir?

Büyüme: $\frac{2024 \text{ Reel GSYİH} - 2023 \text{ Reel GSYİH}}{2023 \text{ Reel GSYİH}}$

1822-2012 (200 yıllık) ABD ekonomisinin büyüme görüntüsü

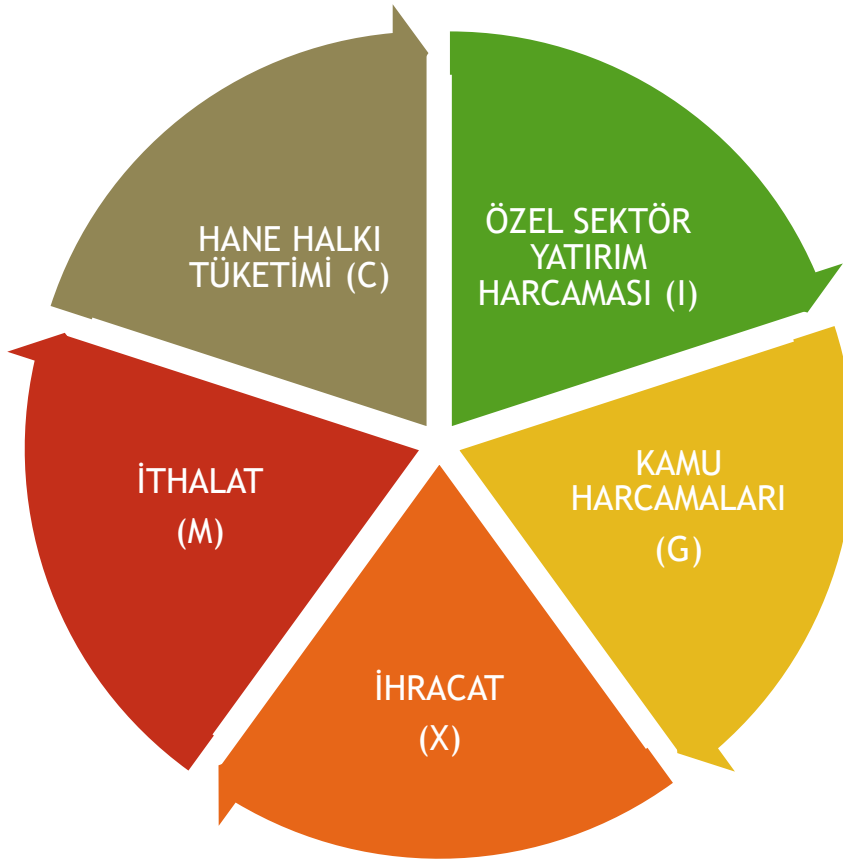
Bir ulusun ekonomisi nasıl büyür?

Toplam Üretim Fonksiyonuna göre

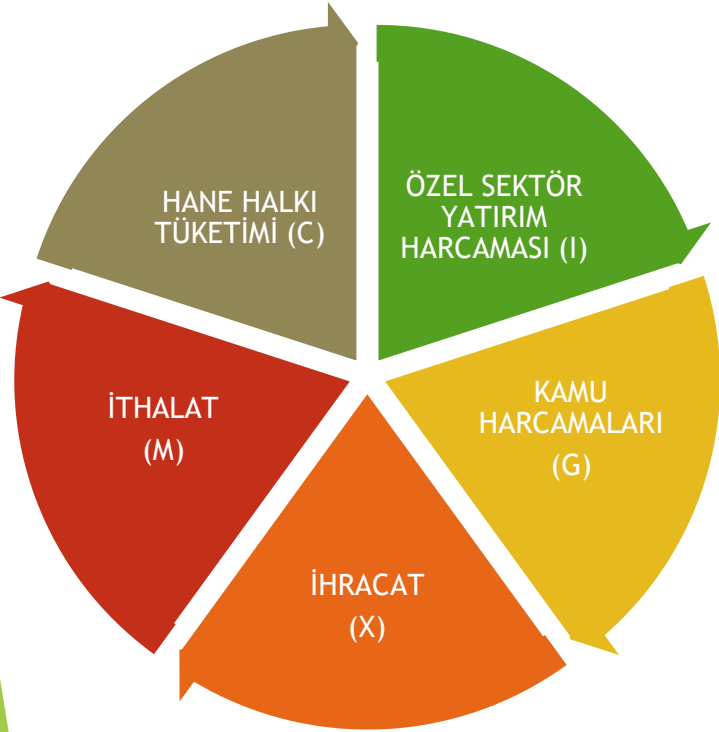

Bir ulusun ekonomisi nasıl büyür?

Harcama temelli milli gelir yöntemine göre

Harcama temelli Milli Gelirden Yatırım - Tasarruf özdeşliğine

C

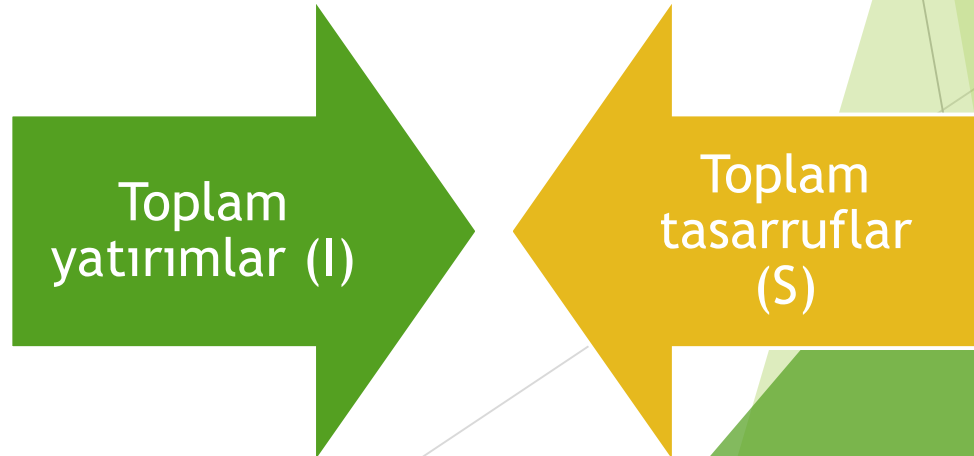
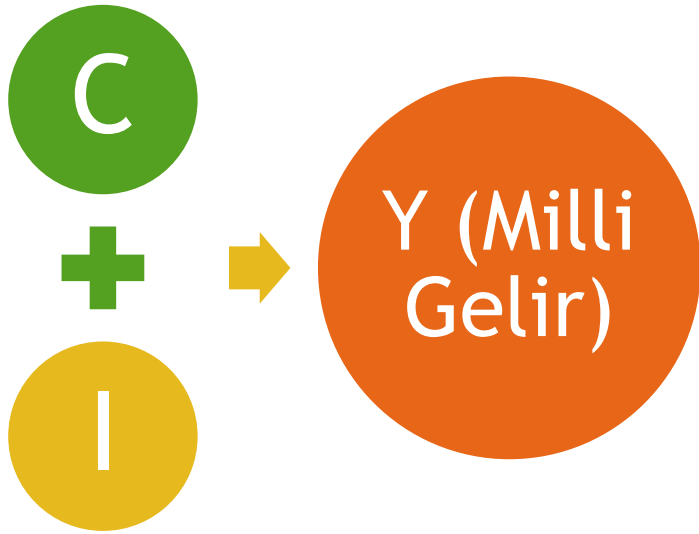
+

I

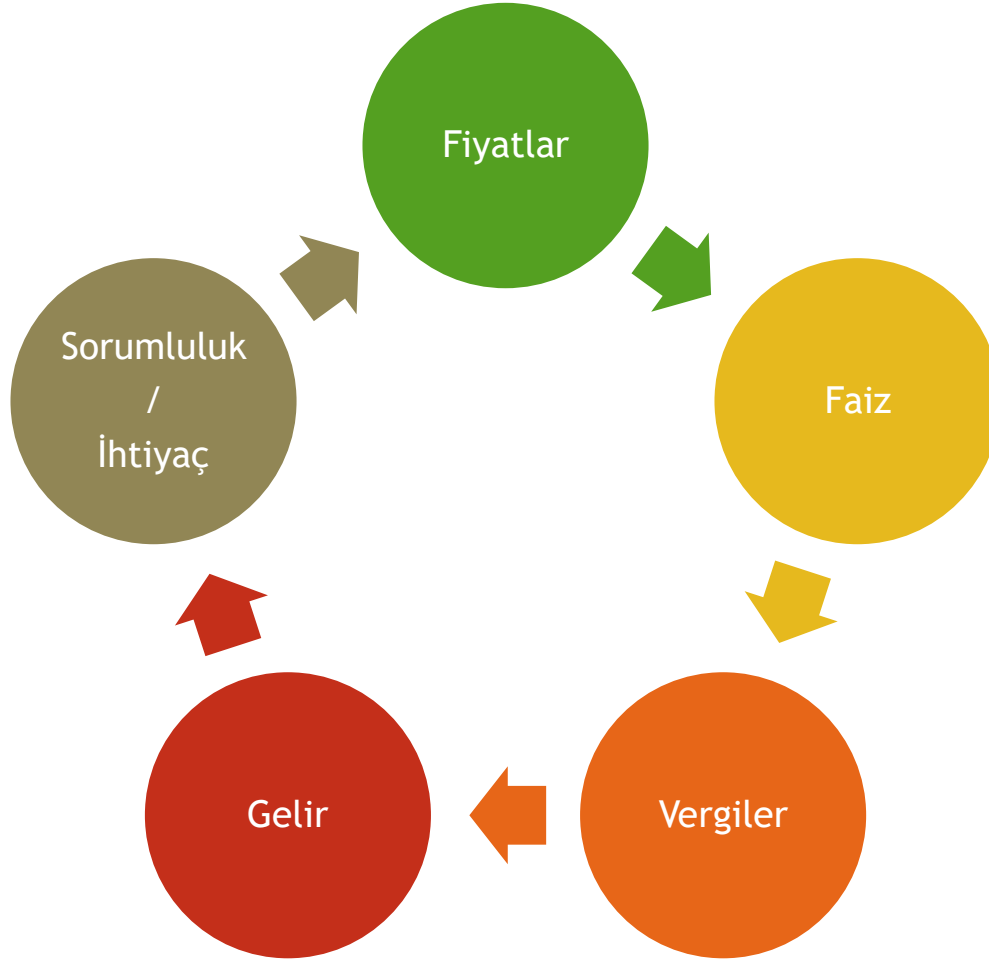

Y (Milli
Gelir)

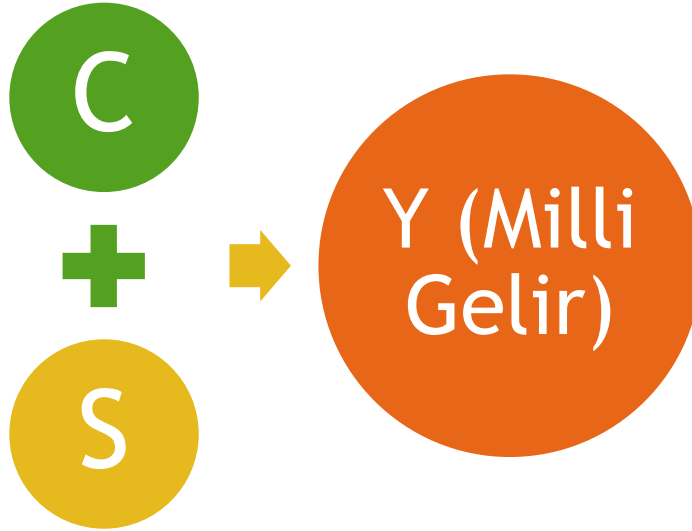
Toplam tüketim ve toplam yatırımın milli geliri oluşturduğu yerde yatırımların finansı nereden gelmektedir?

Optimizasyon: Tasarruf ve Tüketim arasındaki Tercih

Tasarruf oranlarının artırılması her zaman iyi bir fikir midir?

2019: $C = 60$ $S = 40$

2020: $C = 10$ $S = 90$

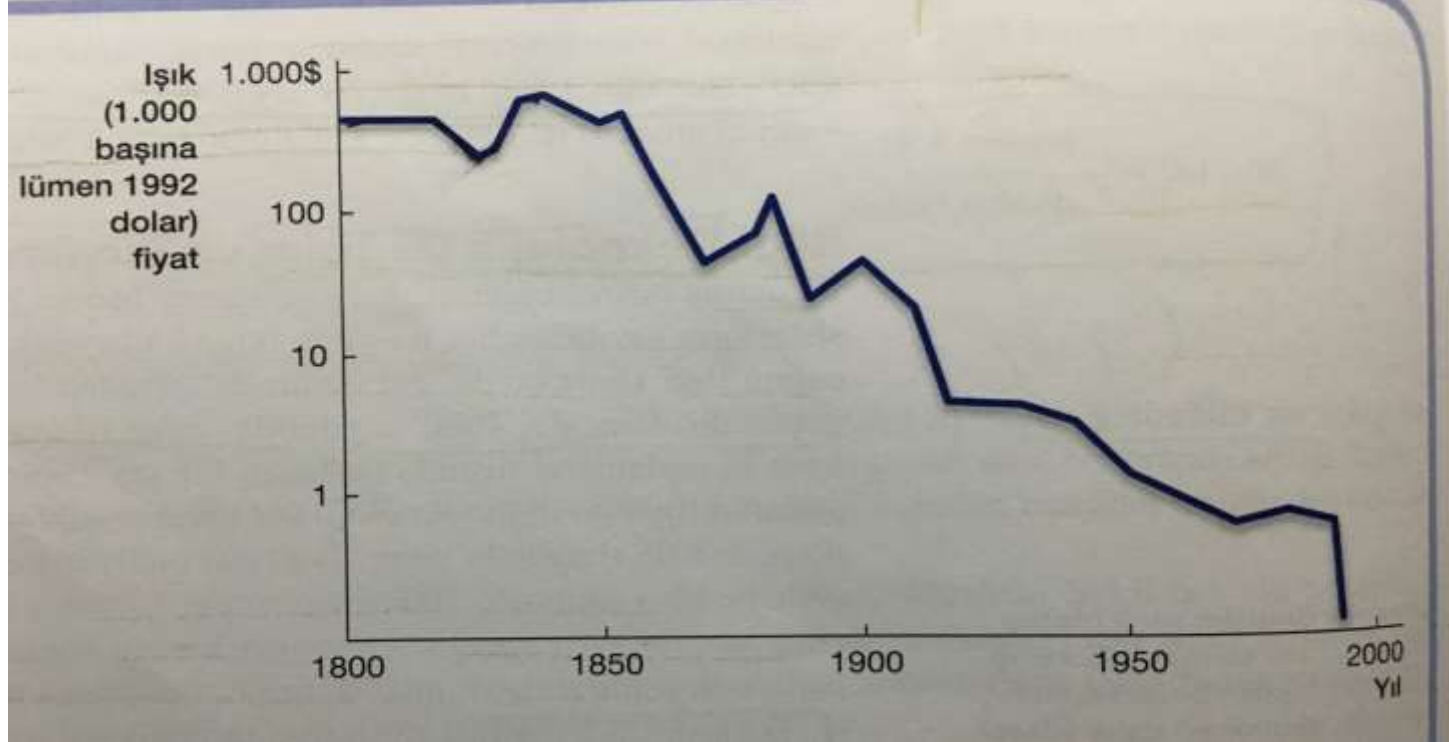
Sürdürülebilir büyümeyi ne sağlar?

İŞGÜCÜNÜN
ETKİNLİĞİ
(H)

FİZİKİ
SERMAYE (K)

TEKNOLOJİ
(T)

Teknolojik Değişim ve 200 yıl içinde Aydınlanmanın Fiyat seyri

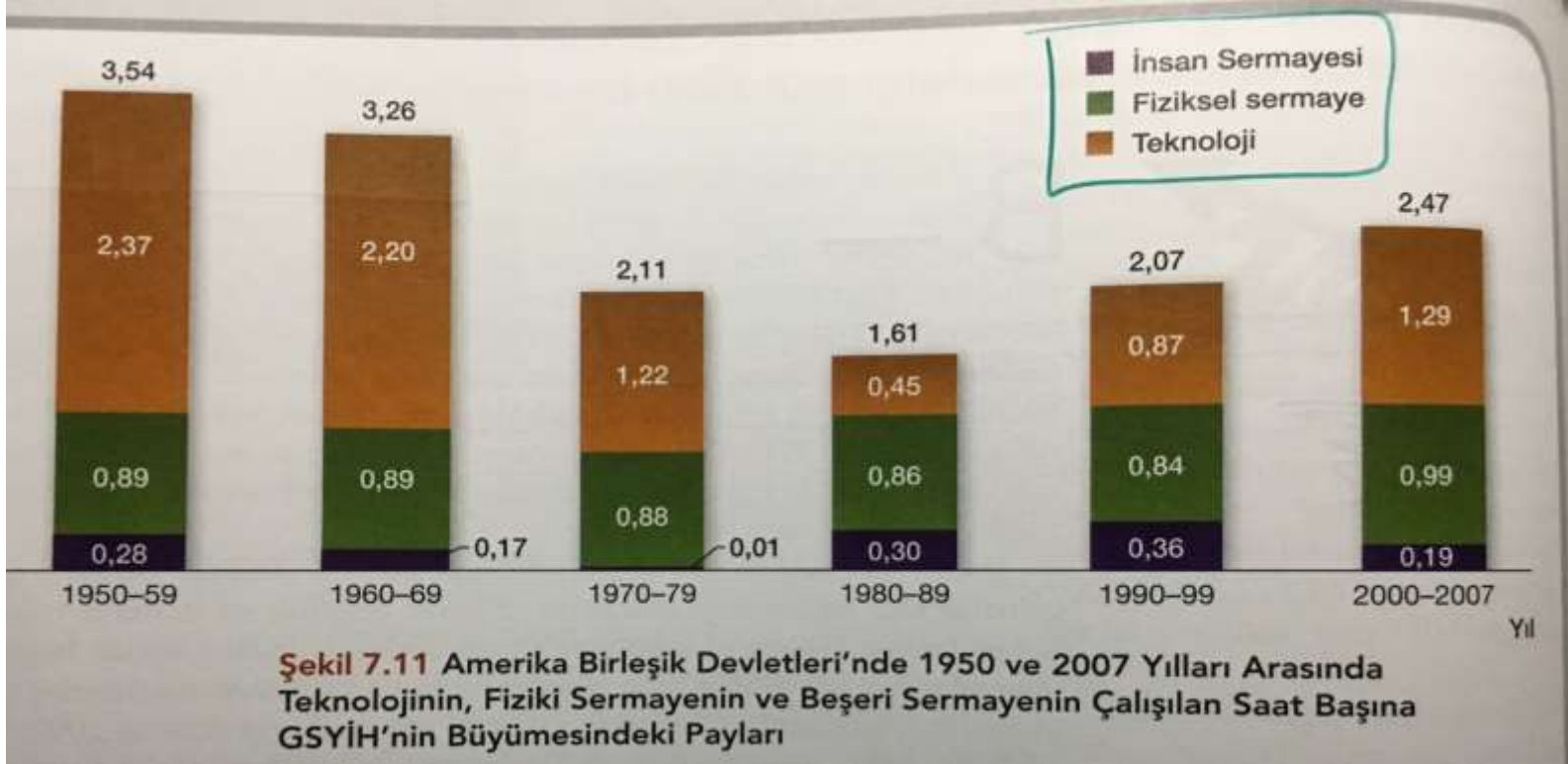

ABD ekonomisinde büyümeye etki eden değişkenlerin incelenmesi

Zaman Dilimi	Çalışılan saat başı GSYİH (2005 yılı sabit dolar fiyatlarıyla)	Çalışılan Saat Başı Fiziki Sermaye Stoku (2005 yılı sabit dolar fiyatlarıyla)	Ortalama Okullaşma Yılı	= Büyüme (%) Fiziki Sermaye Kaynaklı (K)	= Büyüme (%) Beşeri Sermaye Kaynaklı (H)	Büyüme (%) Teknoloji Kaynaklı (A)	Çalışılan saat başı GSYİH'nin Yıllık Büyüme Oranı.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1950-1959	8,30	102.548	9,38	0,89	0,28	2,37	% 3,54
1960-1969	11,50	119.593	10,16	0,89	0,17	2,20	3,26
1970-1979	14,96	128.591	11,15	0,88	0,01	1,22	2,11
1980-1989	17,46	137.637	12,07	0,86	0,30	0,45	1,61
1990-1999	20,95	144.354	12,77	0,84	0,36	0,87	2,07
2000-2007	27,06	158.755	13,22	0,99	0,19	1,29	2,47

Şekil 7.10 Amerika Birleşik Devletleri'nde 1950 ve 2007 Yılları Arasında Teknoloji, Fiziki Sermaye ve Beşeri Sermayenin Çalışılan Saat Başına GSYİH'nin Büyümesine Katkısı

ABD ekonomisinde büyümeye etki eden değişkenlerin incelenmesi

Sanayi Devrimi

			
1.	2.	3.	4.
1.SANAYİ DEVRİMİ	2.SANAYİ DEVRİMİ	3.SANAYİ DEVRİMİ	4.SANAYİ DEVRİMİ (ENDÜSTRİ 4.0)
Su ve buhar gücü Makine	Elektrik Seri üretim	Bilgisayar Otomasyon	Siber fiziksel sistemler
1700'ü yılların sonları	1900'ü yılların başları	1970'lerin başları	Günümüz ve yakın gelecek

Kaynak: <https://sanayi-devrimi.nedir.org/>

Sanayi Devriminden itibaren büyüme ve teknoloji

ARGE

Türkiye'nin ARGE Harcamasının Milli Gelire Oranı

Türkiye'de Araştırma-Geliştirme (AR-GE) Harcamasının GSYİH İçindeki Payı (%)

Daha fazlası için bizi takip edin: [dogruveri](#) [dogruveri](#) [dogru_veri](#)

2009	•	%0.81
2010	•	%0.8
2011	•	%0.8
2012	•	%0.83
2013	•	%0.82
2014	•	%0.86
2015	•	%0.88
2016	•	%0.94
2017	•	%0.96
2018	•	%1.03
2019	•	%1.06

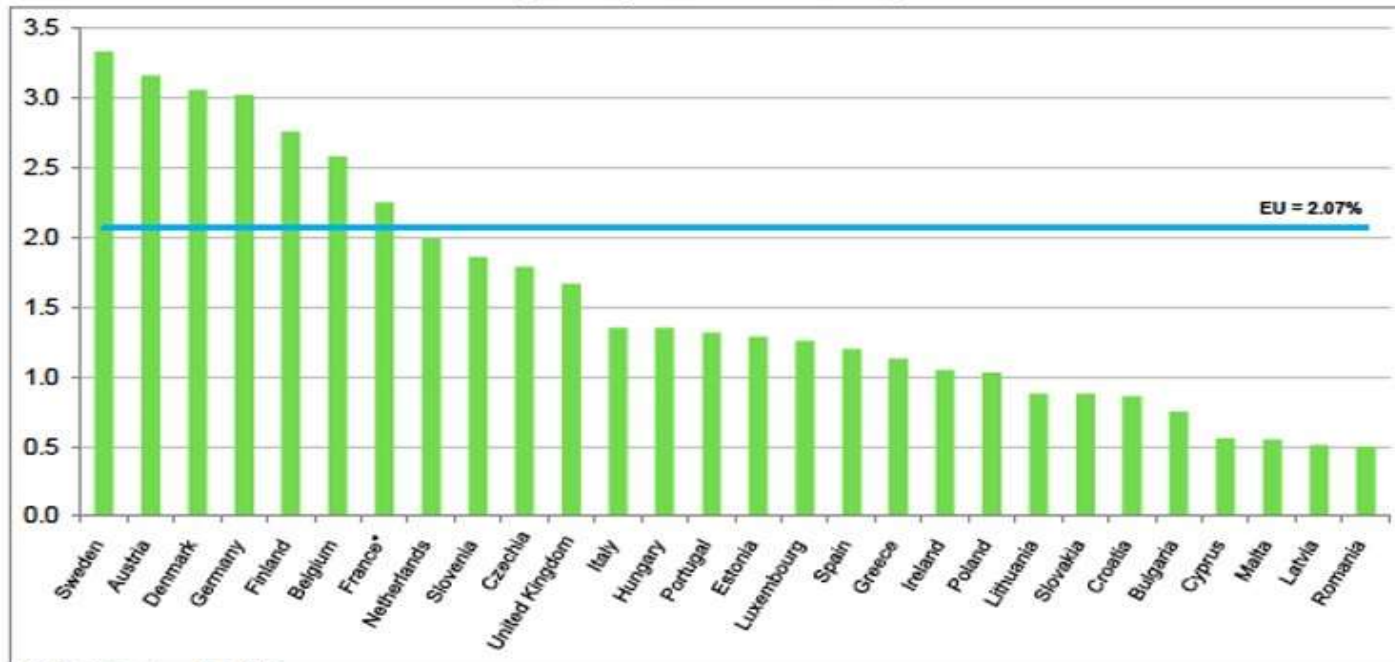

Kaynak: TÜİK

AB ülkelerinin ARGE Harcamasının Milli Gelire Oranı

R&D intensity in the EU Member States, 2017
(R&D expenditure as % of GDP)

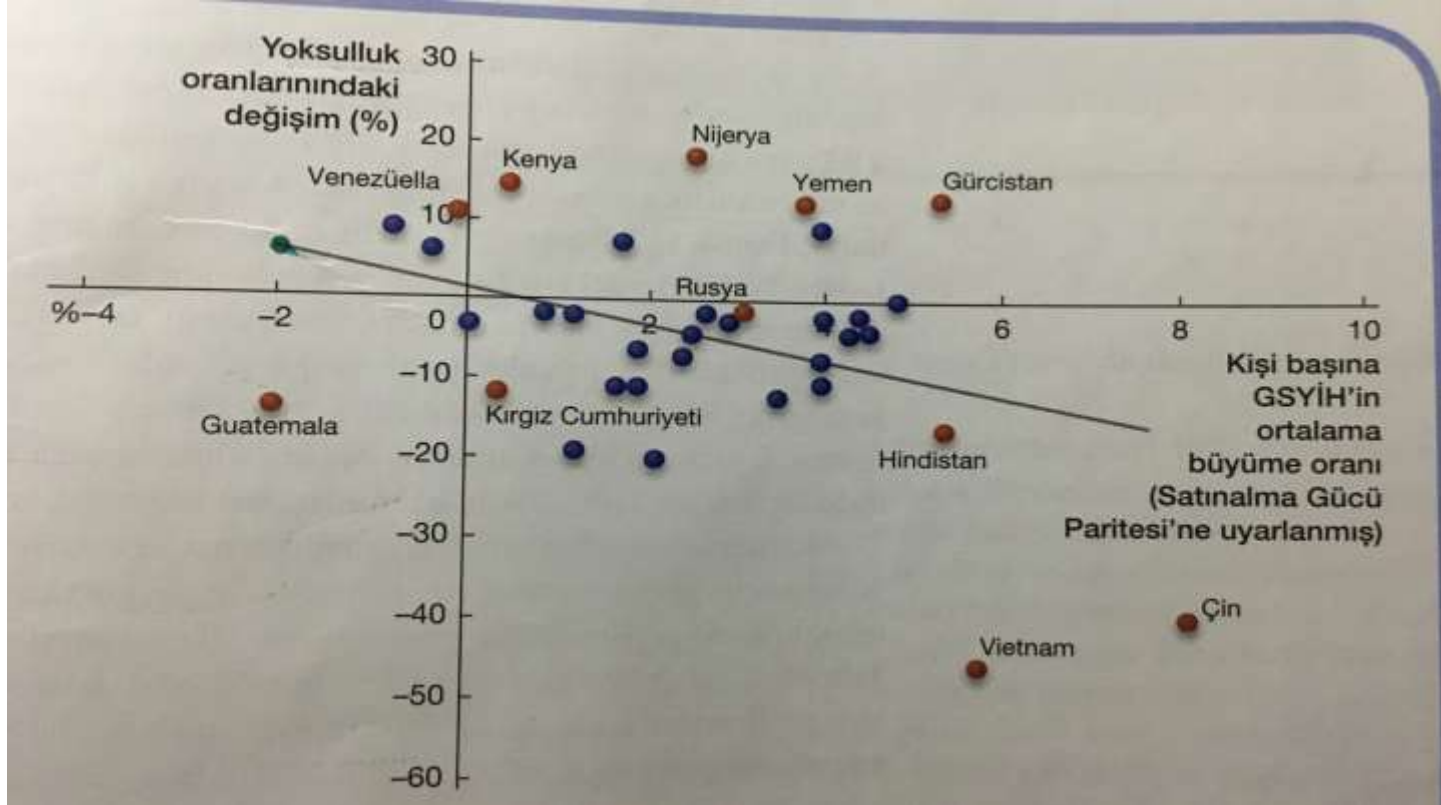

* 2016 data instead of 2017

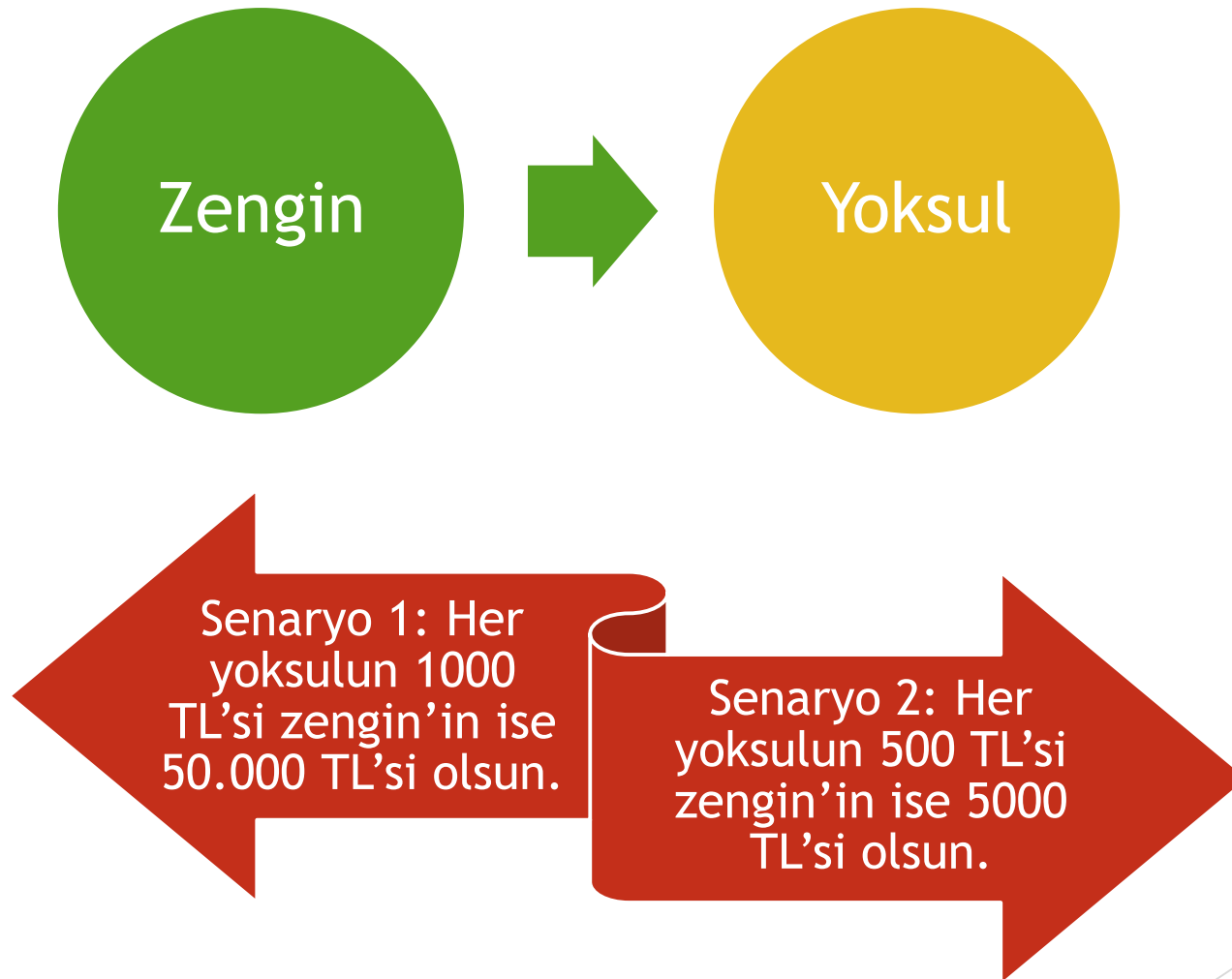
Büyüme ve Eşitsizlik

Büyüme ve Yoksulluk

Eşitsizlik ve Yoksulluk Karşılaştırması

Sorular

1. Ekonomik büyüme ile ne kastediliyor? Amerikan ekonomisi son 200 yıl süresince nasıl büyümüştür?
3. Toplam üretim fonksiyonuna göre GSYİH nasıl artar?

4. Bu bölüm tasarrufun ekonomik büyümedeki önemini vurguluyor.
- a. Ekonomideki tasarruf oranı nasıl tanımlanmıştır?
 - b. Hangi faktörler hane halklarına gelirlerini tüketme ya da tasarruf etme konusunda karar vermeleri için yardımcı olmaktadır?
 - c. Hane halkının tasarruf kararları ekonomideki yatırımı nasıl etkiler?
5. Diğer her şeyi sabit tutarak, emeğin birim verimliliğini artırmak sürdürülebilir büyümeye yol açar mı? Neden ya da neden değil?

10. Bir ulusun kişi başına GSYİH'sindeki artış bütün vatandaşlarının daha zengin olduğu anlamına mı gelir? Açıklayınız.

4. Çin'in ekonomisi dünyada en hızlı büyüyen ekonomilerden bir tanesidir. Çin'deki büyüme esasen yatırım ve ihracatla sürüklenmektedir. Çin'in büyüme modelinin sürdürülebilirliğini arkadaşınızla tartışıyorsunuz. Arkadaşınız şunu söyledi: "Toplam üretim fonksiyonuna göre, Çin'in sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sağlayabilmesi için bütün yapması gereken fiziki sermaye stoğunu arttırmaya devam etmektedir." Katılıyor musunuz? Açıklayınız.

10. Fiziki sermaye stokundaki yüzde 10'luk artışın GSYİH'yi yüzde 10 arttırdığını farz edin. Şimdi fiziki sermaye stokunda ek yüzde 10 artışı düşünün. Bu GSYİH'yi yüzden 10'dan az mı, yüzde 10 mu ya da yüzde 10'dan daha fazla mı arttıracaktır? Açıklayınız.

4. Bölüm

Dünyadaki ülkelerin tümü neden gelişmemiştir?

- **Refahın Fiili ve Temel Nedenlerinin Mukayesesi**
 - *Coğrafya*
 - *Kültür*
 - *Kurumlar*
- **Kurumlar ve Ekonomik Kalkınma**
- **Özel Mülkiyet Hakkı**
 - *Ekonomik Kurumlar*
 - *Kapsayıcı Kurumlar*
 - *Dışlayıcı Kurumlar*
- **Dışlayıcı Ekonomik Kurumların Mantığı**
- **Kapsayıcı Ekonomik Kurumlar ve Sanayi Devrimi**
- **Dış yardım dünyadaki yoksulluğa çözüm müdür?**

Refahın fiili ve temel nedenleri

Coğrafya hipotezi

İklim ve ekolojideki farklılıkların refahı etkileyen önemli unsurlardan olduğu ileri sürülür.

Kader midir
yani Coğrafya?

Montesquieu: İklimin ısısı aşırı fazla olup bedeni tamamen güçsüz bırakabiliyor. Böylelikle bitkinlik ruha bile geçecektir; hiçbir merak, hiçbir soylu girişim, hiçbir cömert duygular kalmayacak; eğilimlerin hepsi orada pasifleşmiş olacak; miskinlik mutluluk olacak İnsanlar soğuk iklimlerde daha gayretlilerdir. Sıcak ülkelerin sakinleri, yaşlı insanlar gibi, korkaktırlar; soğuk ülkelerdeki insanlar, genç insanlar gibi cesaretlidirler.

Kültür Hipotezi

Ortak deneyimler
Dini öğretiler
İnançlar
Toplumsal değerler
Örf adetler

Max Weber: Alman Sosyolog, Sanayi devriminin kökenlerinin Protestanlığa bağlanabileceğini söyler. Protestanlık, çok çalışmayı ve tasarrufu teşvik ettiğinden, ekonomik büyüme için elzemdir.

- Teknoloji hakkında batıl fikirler beslenmesi
- Kız çocuklarının toplumda yer almaması, okumaması

Kurumlar

Kurumlar; yasa ve yönetmelikleri içeren, toplumun örgütlenmesini düzenleyen kurallar bütünüdür.

Toplumdaki bireyler tarafından belirlenirler.

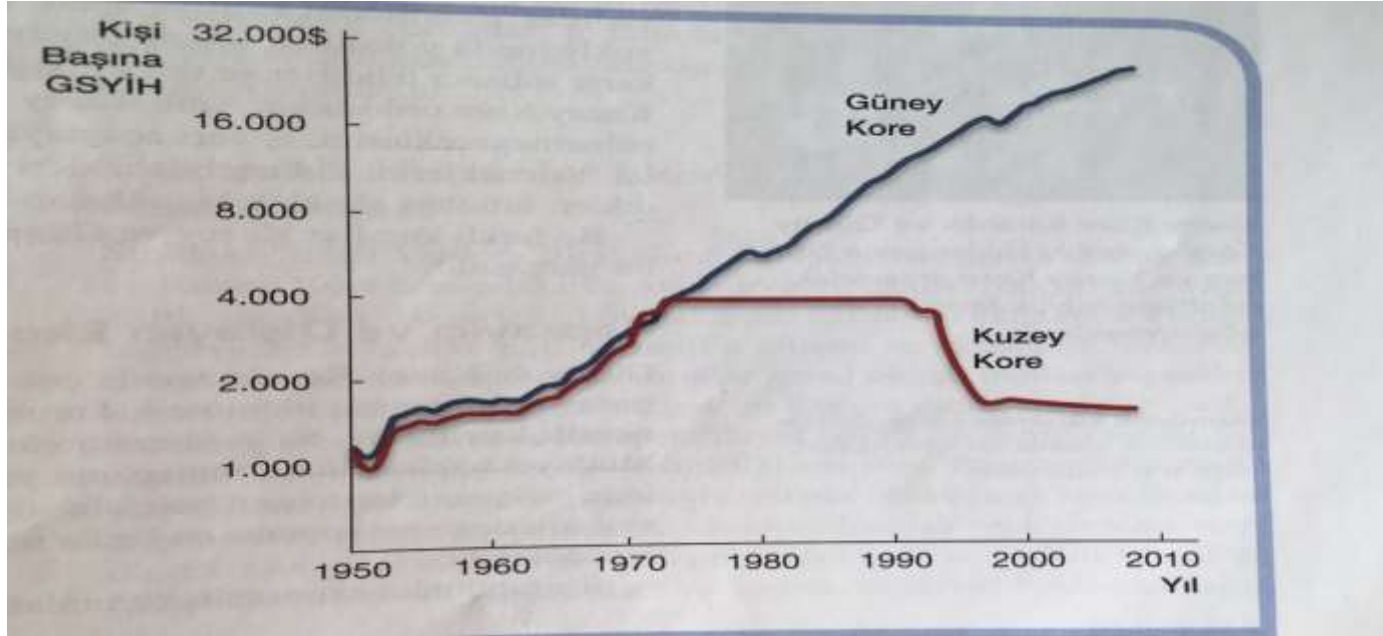

Teşvik ve ödül sistemiyle davranışları şekillendirirler.

Davranışlar üzerine sınırlamalar koyarlar.

Kurumların ekonomik refah üzerindeki etkisi

Aynı Kültür..
Aynı coğrafya..
Benimsenen
FARKLI
KURUMLAR..

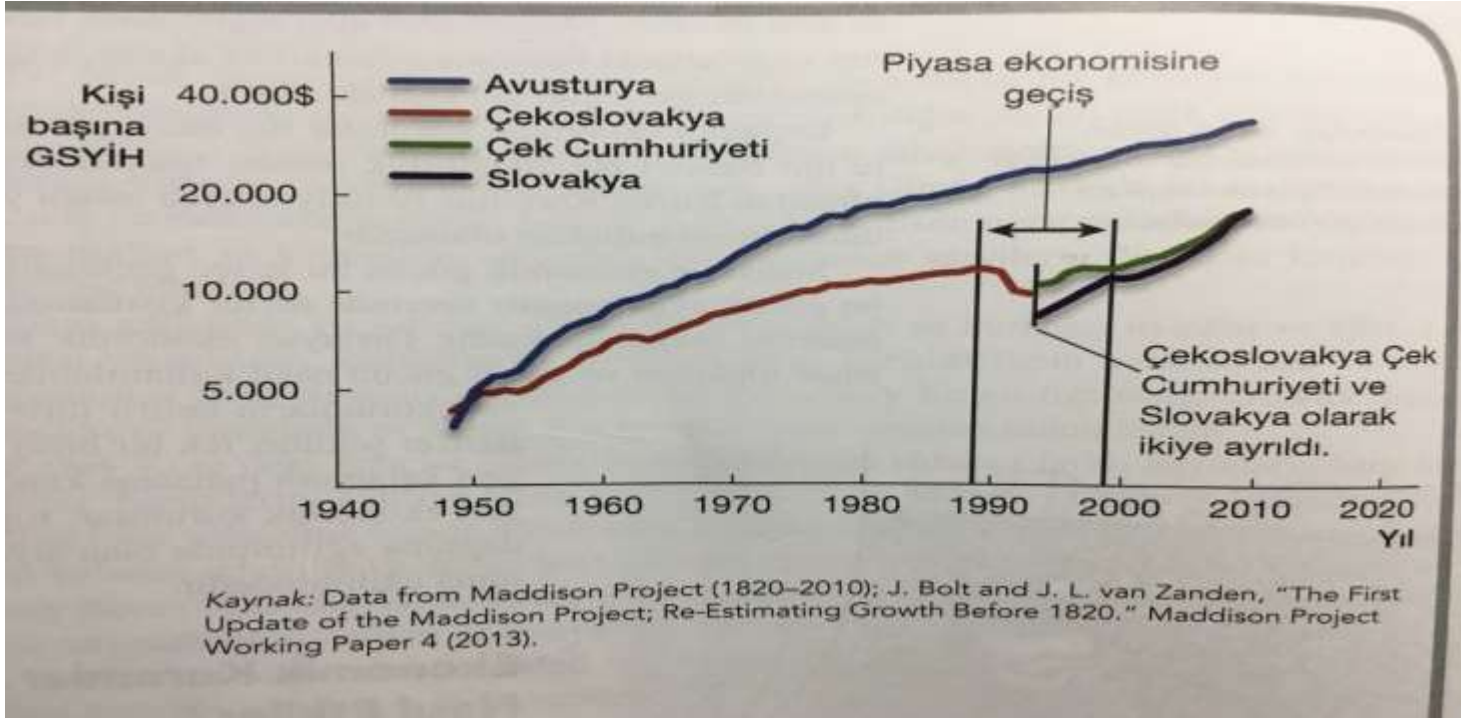
Üretim faktörlerinin tek
elden yönetildiği
kumanda ekonomisi

Piyasa temelli Ekonomi

Kurumlar ve Ekonomik Kalkınma

Ekonomik kurumlar ekonomik sonuçları nasıl etkiler?

Dışlayıcı Ekonomik Kurumların Mantığı

Schumpeter → **Yaratıcı**
Yıkım ↔ Dışlayıcı
ekonomik kurumlar ↔
Siyasi yaratıcı yıkım

Demiryollarının Bloke edilmesi Örneği

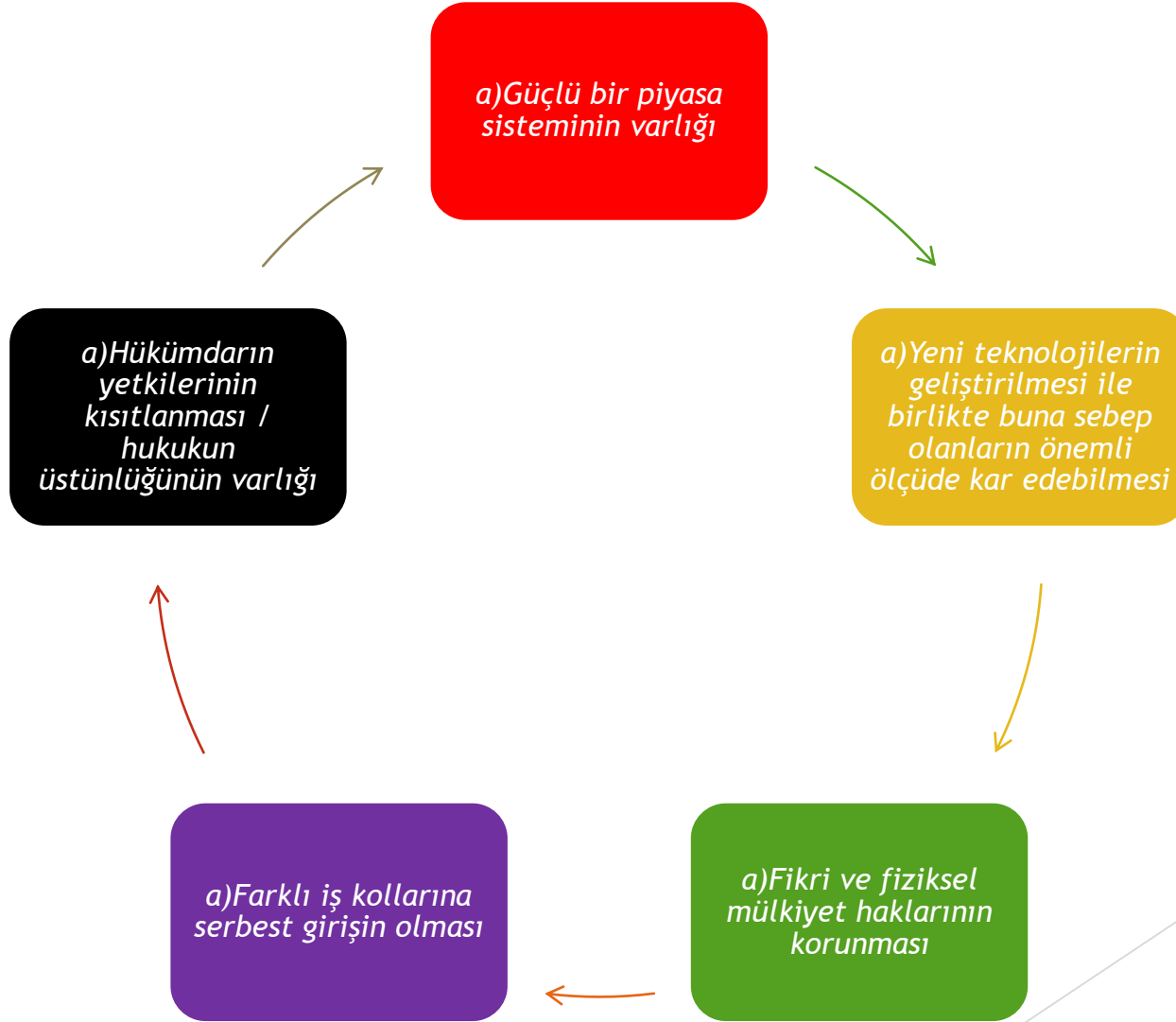
•19.y.y'da ekonomik büyüme sürecinin lokomotifi olan demiryollarına pek çok ülke yatırım yaparken, Rusya ve Avusturya-Macaristan imparatorluğu neden yatırım yapmadı?

•Yukarıdaki örneđe günümüzden örnek vermek mümkün müdür?

'Yaratıcı YIKIM'
« *Büyük kitlelerin durumlarının iyi olmasını ve özgür olmalarını hiç arzu etmiyoruz.. Diğer türlü onları nasıl yönetebiliriz?»* »

Kapsayıcı ekonomik kurumlar ve sanayi devrimi

Sanayi devrimi neden İngiltere’de ortaya çıktı?

Dış yardım dünyadaki yoksulluğa çözüm müdür?

Afrika'ya yıllarca yüzlerce milyar dolar yardım verilmesine karşın, Afrika ülkeleri neden hala yoksuldur? Tartışınız..

Bağışların fiziki sermaye ve teknolojiyi artıracak büyüklükte olmaması

Dışlayıcı Ekonomik Kurumların Varlığı

Ekonomik yolsuzluk

Sorular

1. Refahın fiili nedenleri temel nedenlerinden nasıl farklılık göstermektedir?
2. Coğrafya hipotezi ne ifade eder?
3. Coğrafya hipotezine göre yoksul ülkelerde geliri artırmak için ne yapılabilir?
4. Kültür hipotezi ne ifade eder?
5. Bu ünite çerçevesince kurum ile kastedilen nedir? Kurumları tanımlayan üç önemli unsur nedir?
6. Kurumlar hipotezi uluslararası refah farkını nasıl açıklar?
7. Bir ekonomide özel mülkiyet hakları gayet iyi uygulanıyor demek ne anlama gelir? Bu, ekonomik kalkınmayı nasıl hızlandırır?
8. Kapsayıcı ekonomik kurumlar dışlayıcı ekonomik kurumlardan nasıl farklılaşıyor?
9. Getiri-girişimcilik eğrisi neyi gösterir? Girişimciliğin fırsat maliyeti ile ne kastedilmektedir?

10. Bir ekonomide dışlayıcı kurumların varlığı girişimciliği nasıl azaltır?
11. Bir ülkenin girişimciler için iyi uygulanan özel mülkiyet haklarına sahip olduğunu farz ediniz, ama nüfusun büyük bir oranı eğitime erişemiyor ve böylelikle girişimci olamıyorlar. Ayrıca işçi olarak üretkenlikleri düşüktür. Bu ülkenin kapsayıcı ekonomik kurumlara sahip olduğunu söyleyebilir misiniz? Yüksek bir ekonomik kalkınma seviyesi yakalayabilir mi?
12. Politik (Siyasi) yaratıcı yıkım ile ne kastedilmektedir? Bu kavram, dışlayıcı kurumların varlığını nasıl açıklamaktadır?
13. Dünyanın 500 yıl önce görece daha müreffeh bölgeleri bugün talihin tersi dönüşü denen bir durum yaşamaktalar ve nispeten daha yoksullar. Hangi faktörler bunu açıklayabilir?

Problemler

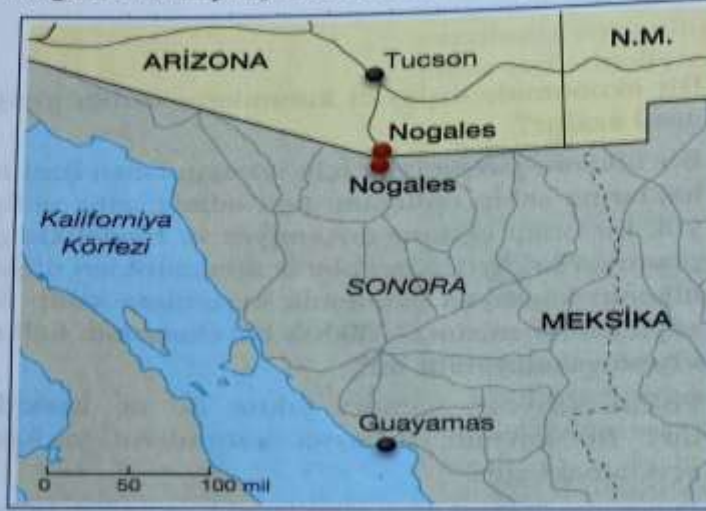
1. Bu Bölüm Max Weber'in Batı Avrupa'daki sanayileşmenin kökenlerinin Protestanlıkta aranabileceği iddiasını tartışmaktadır. Weber'e göre, Protestan çalışma ahlakı piyasa ekonomisinin gelişimi ve ekonomik büyüme için çok önemlidir. Weber aynı zamanda Çin'deki Konfüçyazizm ve Hindistan'daki Hinduizm gibi dinlerin kapitalizmin gelişimine elverişli olmadıklarını iddia etmektedir. Hindistan ve Çin'in şu an dünyada en hızlı büyüyen ekonomiler arasında olduğunu düşünürsek kültür hipotezi ekonomik kalkınmayı açıklamakta ne kadar etkilidir?
2. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya iki parçaya bölündü: Doğu Almanya ve Batı Almanya. Doğu Almanya, Eski Sovyetler Birliği tarafından kontrol edilirken Batı Almanya, Müttefik Devletler (Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa) tarafından kontrol ediliyordu. Savaş Almanya'nın ekonomisinin büyük bölümünü mahvetmişti. Müttefik işgal kuvvetlerinin yanı sıra Sovyetler Birliği ilgili bölgelerin ekonomilerini yeniden inşa etmek için çalıştı. 1990 yılında Doğu ve Batı Almanya'yı tekrar bileştiren Berlin Duvarı'nı yıkılışından önce Batı

Almanya'nın ekonomisi Doğu Almanya'nın oranından yaklaşık üç kat fazla olarak yıllık ortalama yüzde 4,4 büyüdü. Bu üniteye ele alınan doğal deney ile Doğu ve Batı Almanya örneğini karşılaştırın. Soruda verilen bilgilere ve kendi araştırmalarınıza dayanarak sizce iki benzer bölge neden böyle birbirinden farklı büyüme oranlarına sahip oluyorlardı?

3. Burondo ülkesinin dünyanın en yoksul ülkelerinden birisi olduğunu farz ediniz. Ekonomisi yüksek oranda petrol ihracatından gelen gelire dayandı. Burondo'da petrol çıkaran sadece iki şirket vardır. Her ikisi de devlete aittir. Petrol ihracatından gelen kazancın büyük bir kısmı devlet başkanının yaşam tarzı ve maiyetindekilerin finansmanına gidiyor. Burondo 50 yıl önce bağımsızlığını kazandığından bu yana tek bir demokratik seçim bile yaşamamış. Burondo'nun bol miktarda petrol kaynaklarına sahip olduğu söylenece de her yıl sadece küçük bir kısmı çıkarılmaktadır çünkü çıkarma süreci çok verimsizdir. Burondo yüksek dağlarla çevrili olduğundan ürünlerin ülke içine ve dışına taşınması çok masraflıdır. Bu ülkede okula kayıt olma çok düşük ve bunun

4. Amerika Birleşik Devletleri sınırı ile bölünen bir ikiz şehir olan Nogales'in aşağıdaki haritasına bakınız.

Nogales'in bir parçası Amerika Birleşik Devletleri'nde,

Arizona'da yer alırken diğer parçası Sonora, Meksika'da yer almaktadır. Meksika, Sonora Nogales'teki yaşam ile Arizona Nogales'teki yaşam çok farklıdır. Meksika Nogales'teki ortalama gelir Arizona Nogales'teki ortalama gelirin yaklaşık üçte biri kadardır. Arizona Nogales'teki eğitim seviyesi, beklenen yaşam süresi ve sağlık koşulları Meksika Nogales'tekinden daha iyidir. Arizona'daki Nogales'ten farklı olarak Meksika'daki Nogales kendisinin demokrasi gibi işlemlerini sağlayacak siyasi reformları son zamanlarda benimsemiştir. Arizona Nogales'teki suç oranları da Meksika Nogales'tekinden düşüktür. Her iki şehir de birbirine çok yakın yerlerde bulundukları için benzer coğrafi şartları ve iklimi paylaşmaktadırlar. Her iki şehrin sahipleri ortak bir soya sahipleri ve aynı tür yiyecekler ve müziklerden keyif almaktadırlar.

Bu bilgilere ve sizin kendi araştırmalarınıza dayanarak sizce hangi faktörler Arizona Nogales'in Meksika Nogales'ten çok daha müreffeh olmasının nedenini açıklamaktadır.

5. Eskiden Rodezya olarak bilinen Zimbabwe yaklaşık 90 yıl boyunca İngiliz kolonisiydi. 1980 yılında bağımsız oldu. Yeni kurulan Zimbabwe'nin başbakanı Robert Mugabe beyaz çiftçilerin ticari çiftliklerine el koyarak zorunlu toprak dağıtım politikası uyguladı. Mugabe ayrıca beyazların şirketlerdeki paylarına da el koymaya başladı. Daha sonraki yıllarda ülkedeki tarımsal üretim keskin bir düşüş yaşadı. Afrika'nın ekmek teknesi olarak bilinen ülke olan Zimbabwe'de ülkenin bazı kısımlarında yiyecek kıtlıkları görülmeye başlandı.

a. Zimbabwe'nin dışlayıcı mı yoksa kapsayıcı mı

kurumlara sahip olduğu düşünülmektedir? Cevabınızı açıklayınız.

b. Bir hükümet neden vatandaşlarının yaşamlarını olumsuz etkileyecek politikalara girişmektedir? Cevabınızı Zimbabwe'ye ait duruma atıfta bulunarak açıklayınız.

5. Bölüm

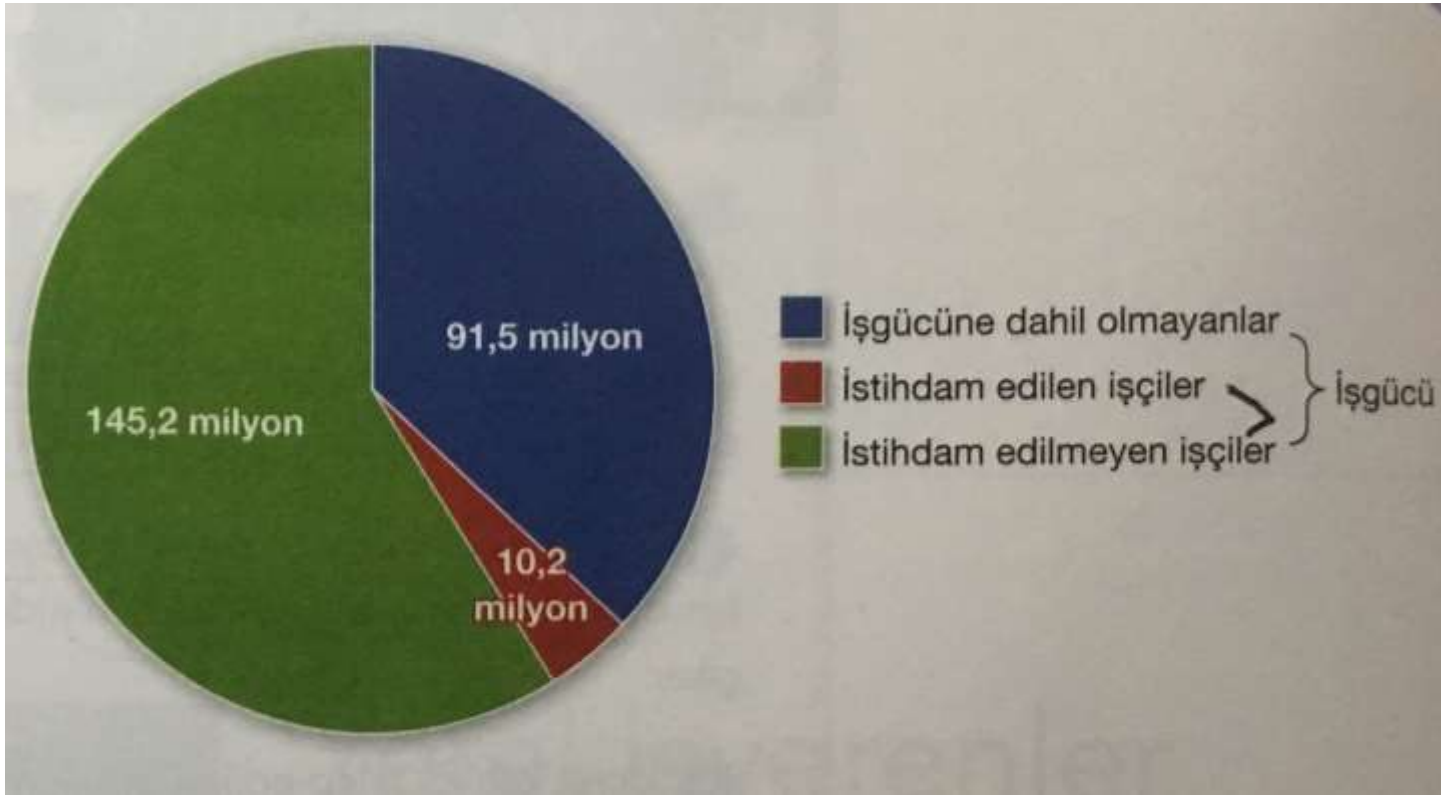
İstihdam ve İşsizlik

- *İstihdam ve işsizliğin Ölçülmesi*
- *Emek piyasasında denge*
- *Ücret katılığı ve türleri*
- *Doğal işsizlik oranı ve konjonktürel işsizlik*

İstihdam ve işsizliğin ölçülmesi

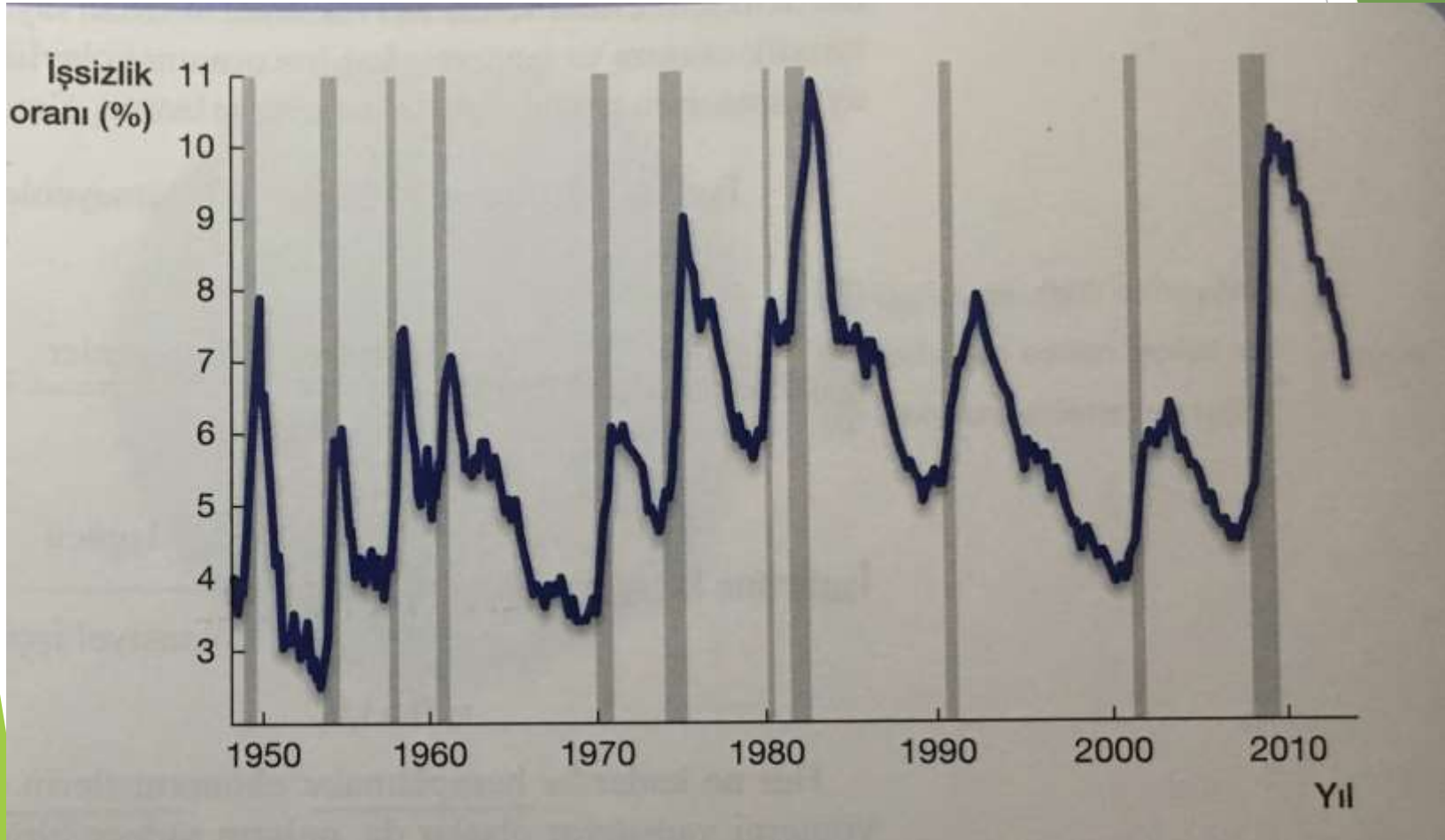
- *Potansiyel işçilerin sınıflandırılması*
- *Potansiyel işçilerin istisnaları*
- *İstihdam edilenler*
- *İşsizler*
- *İşgücü*
- *İşgücüne dahil olmayanlar*
- *İşsizlik oranının hesaplanması*
- *İşgücüne katılım oranının hesaplanması*
- *İşgücüne katılım oranının artması*
Türkiye’de işsizliği nasıl etkiler?

ABD'nin Potansiyel İşçi Nüfusu (2014):

- İşsizlik hesaplamalarında göz ardı edilen olgular: *Cesaretini, ümidini kaybeden işçiler & Yeterince çalıştırılmayan işçiler*
- İşsizlik oranındaki trendler
- İyi işleyen bir ekonominin dahi %3-5 'lik doğal işsizlik oranına sahip olmasının temel gerekçesi ne olabilir?

ABD’de İşsizlik oranları - Resesyon arasındaki ilişki (1948-2014):

ABD’de Eğitim Gruplarına göre İşsizlik oranı (2013):

TR'de Eğitim gruplarına göre istihdam / İşsizlik oranları (Ocak 2017 - 2018):

Eğitim durumu Educational attainment	İşgücüne katılma oranı Labour force participation rate						İstihdam oranı Employment rate						İşsizlik oranı Unemployment rate					
	Toplam - Total		Erkek-Male		Kadın-Female		Toplam - Total		Erkek-Male		Kadın-Female		Toplam - Total		Erkek-Male		Kadın-Female	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Toplam - Total	51.5	52.1	71.5	71.3	32.0	33.2	44.8	46.4	63.0	64.5	27.1	28.7	13.0	10.8	11.9	9.6	15.4	13.4
Okur-yazar olmayanlar Illiterate	17.7	18.0	30.7	32.0	14.9	15.1	16.3	16.7	25.8	27.0	14.3	14.6	7.9	7.3	16.0	15.8	4.4	3.6
Lise altı eğitimliler Less than high school	47.3	48.0	68.2	68.1	25.7	27.0	41.4	43.1	59.4	61.3	22.7	24.2	12.5	10.1	12.8	10.0	11.7	10.5
Lise High school	53.4	54.1	69.9	70.2	34.0	34.2	45.2	46.5	61.9	62.4	25.5	26.9	15.4	14.0	11.4	11.1	24.9	21.3
Mesleki veya teknik lise Vocational high school	65.3	64.8	79.4	79.5	43.3	42.6	55.7	57.5	70.0	72.9	33.6	34.0	14.6	11.4	11.9	8.3	22.5	20.1
Yükseköğretim Higher education	80.1	79.6	87.2	86.1	71.5	72.0	69.7	70.6	79.0	79.1	58.2	60.6	13.1	11.3	9.4	8.1	18.6	15.8

TÜİK, İşgücü İstatistikleri, Ocak 2018

TurkStat, Labour Force Statistics, January 2018

- Emek piyasasında denge
- *Emek talebi*
- *Emek talep eğrisinde kaymalar*
- *Emek arzı*
- *Emek arz eğrisinde kaymalar*
- *Rekabetçi bir emek piyasasında denge*

Ücret Katılığı ve yapısal işsizlik

- *Asgari ücret kanunları*
- *İşçi sendikaları ve toplu pazarlıklar*
- *Etkin ücret ve işsizlik*
- *Doğal işsizlik oranı ve konjonktürel işsizlik*

Sorular

1. İşsizlik istatistikleri ABD Çalışma Bakanlığı'na bağlı İşgücü İstatistikleri Bürosu tarafından hesaplanır ve yayınlanır.
 - a. İşgücü İstatistikleri Bürosu bir insanı resmen ne zaman istihdam ediliyor olarak sınıflandırır? Potansiyel işçiler ne zaman işsiz olarak sınıflandırılır?
 - b. Aşağıdaki terimler ne anlama gelirler ve nasıl hesaplanırlar?
 - i. İşsizlik oranı
 - ii. İşgücüne katılım oranı
2. Aşağıdaki bireylerin her birinin işgücünün bir parçası sayılıp sayılamayacaklarını açıklayınız.
 - a. Jane felsefe dalında tam-zamanlı doktora yapmakta ancak hafta sonları boş vakitlerinde gönüllü olarak hemşirelik yapmaktadır.
 - b. Kristen çocuklarına daha fazla zaman ayırabilmek için tam-gün gazetecilik işinden ayrılmış ve şimdi bir çocuk dergisinde yarım-gün çalışarak para kazanmaktadır.
 - c. Harry son dört haftada kendisini açık bir pozisyon için mülakata çağıran bir firmanın telefonlarını açmamıştır. Ancak geçenlerde kendisine daha iyi uyacağını hissettiği başka bir iş için iş başvurusu yapmıştır.
3. Şekil 9.2'ye bakın. 1948'den bu yana işsizlik oranının en yüksek olduğu iki nokta nereleridir? Ne zaman olmuşlardır?

4. Göreceli olarak daha iyi eğitimli işçiler arasında işsizliğin neden daha düşük olduğu nasıl açıklanabilir?
5. Emekğin marjinal ürün değeri nedir? Bir örnekle nasıl hesaplandığını gösteriniz.
6. Emek talebi eğrisinde kaymaya neden olabilecek iki faktör sayın. Bu faktörlerin her birindeki değişikliklerin bu eğride neden kaymaya sebep olduğunu açıklayınız.
7. Emek arzı eğrisi neden yukarı doğru eğimlidir ve emek arzı eğrisinin kaymasına neler neden olabilir?
8. Sağlıklı bir ekonomiye sahip bir ülkede işsizlik oranı illa da sıfır mı olmalıdır?
9. İş aramakla kastedilen nedir? Nasıl olup da geçici işsizliğe yol açar?
10. Geçici ve yapısal işsizlik arasında ne fark vardır?
11. Üretimde yeni teknolojiler bazen bir işçinin bir işi bitirmesi için gerekli süreyi kısaltırlar. Teknolojik inovasyonlar da bir fabrika işçisinin yerini tamamen doldurabilmektedir. Peki bundan teknolojik ilerlemelerin büyük ölçekli işsizliklere yol açtığı anlamı çıkarılabilir mi? Cevabınızı açıklayın.
12. Ücret katılığı ne demektir? Emek piyasasında ücret katılığını arttırabilecek iki faktör sayınız ve açıklamasını yapınız.

6. BÖLÜM

KREDİ PİYASALARI

- Kredi Talep eğrisi
- Kredi talep eğrisini kaydıran hususlar
 - Kredi Arz eğrisi
- Kredi arz eğrisini kaydıran hususlar
- Rekabetçi Kredi Piyasasında Denge

Bölüm Soruları

Sorular

1. Nominal ve reel faiz oranı arasında ne fark vardır?
2. Firmalar, hanehalkı ve hükümetler borçlanmak için kredi piyasasına başvururlar. Kredi talebi eğrisi talep edilen kredi miktarı ile reel faiz arasındaki ilişkiyi gösterir.
 - a. Kredi talebi eğrisi neden aşağı doğru eğimlidir?
 - b. Kredi talebinde bir kaymaya neler neden olabilir?
3. İnsanların gelecek için tasarruf yapmalarını hangi faktörler açıklar?
4. Tasarrufları olan hanehalkı ve firmalar, bankalara ve diğer finansal kurumlara borç para verirler. Kredi arzı eğrisi arz edilen kredi miktarı ile reel faiz arasındaki ilişkiyi gösterir.
 - a. Kredi arzı eğrisi neden yukarıya doğru eğimlidir?
 - b. Kredi arzı eğrisinde bir kaymaya neler neden olabilir?

✓ 2. 1970'ler Birleşik Devletler'in de içinde olduğu endüstrileşmiş çok sayıda ülkede yüksek enflasyon dönemiymi.

a. Enflasyon oranındaki artış yüzünden içinde kredi kartı şirketlerinin de olduğu borç veren kurumlar kendi nominal faiz oranlarını yukarıya doğru revize ettiler. Enflasyon oranı ile kredi kartı şirketlerinin yüklediği nominal faiz oranı arasında ne gibi bir ilişki vardır? Enflasyon oranı arttığında kredi veren kurumlar neden nominal faiz oranını artırır?

✓ 4. 1979 Ağustos'unda ABD'de yıllık enflasyon oranı %12 civarındaydı ve ABD kısa vadeli nominal faiz oranı yaklaşık %10'du. Sonraki 35 yıl boyunca hem enflasyon oranı hem de kısa vadeli nominal faiz oranı düşme eğilimine girdi. 2014 Ağustos ayı itibariyle, enflasyon oranı %2 civarındaydı ve kısa vadeli nominal faiz oranı %0'a yakındı. Kısa vadeli reel faiz oranı 1979'dan 2014'e kadar nasıl bir seyir izlemiştir? Uzun vadede enflasyon oranı ile nominal faiz oranı niçin baş başa gider?

✓ 5. Denge reel faiz oranı ile denge kredi miktarının aşağıdaki senaryoların her birinde nasıl değişeceğini açıklayın ve cevabınızı kredi piyasasının iyi çizilmiş bir grafiğiyle gösterin.

a. Gayrimenkul piyasası 2007-2009 krizinden sonra toparlandıkça, hanehalkları daha fazla ev ve yazlık satın almaya ve bu satınalmaları için daha fazla ipotekli ev kredisi başvurusu yapmaya başlarlar.

b. Kongre sonunda hükümet borçlanmalarında ciddi oranda azalmaya neden olacak şekilde federal açıkta kısıntı yapılmasını kabul eder.

c. Hanehalkı 2007-2009 sonrasındaki toparlanmanın sürmeyeceğinden korkmaya ve ekonomi hakkında kötümser düşünmeye başlar.

d. Şirketler ekonominin geleceği hakkında daha iyimserleşirler ve kazançlarının daha büyük bir kısmını hissedarlarına kar payı olarak dağıtmaya karar verirler.

6. Aşağıdaki olaylar

7. BÖLÜM

KONJONKTÜR KARŞITI MAKROEKONOMİK POLİTİKA

Ekonomik dalgalanmalarda konjonktür karşıtı politikaların rolü

Konjonktür karşıtı ekonomi politikaları

(Para ve Maliye Politikaları)

Konjonktür karşıtı politikaların emek piyasası üzerindeki etkisi

(Esnek ve katı ücret vaka örnekleri)

Konjonktür karşıtı para politikası

Konjonktür karşıtı maliye politikası

Konjonktür karşıtı Otomatik bileşenler

Konjonktür karşıtı ihtiyari (iradi) bileşenler

Harcama tabanlı Maliye politikası analizi

Vergi tabanlı Maliye politikası analizi

Ekonomik dalgalanmalarda konjonktür karşıtı politikaların rolü

Ekonomik dalgalanma nedir?

Ekonomiler hangi sebeplerden dalgalanır?

Konjonktür nedir?

Konjonktür karşıtı politikalar nedir?

Konjonktür karşıtı ekonomi politikaları

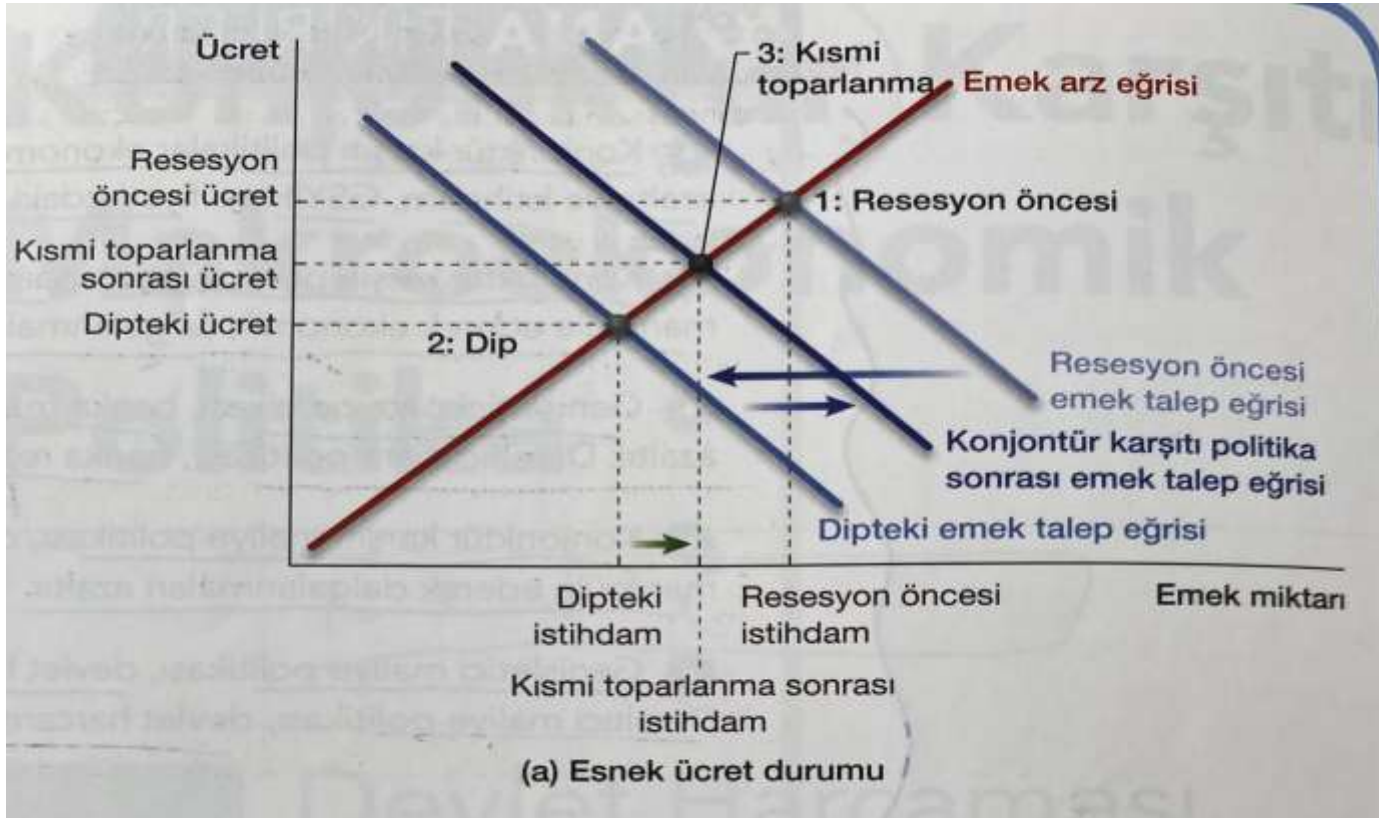
Konjonktür karşıtı para politikası *(MB)*

Konjonktür karşıtı maliye politikası *(Hazine ve Maliye Bakanlığı)*

?Farklı araç setine sahip olmalarına karşın amaç nedir?

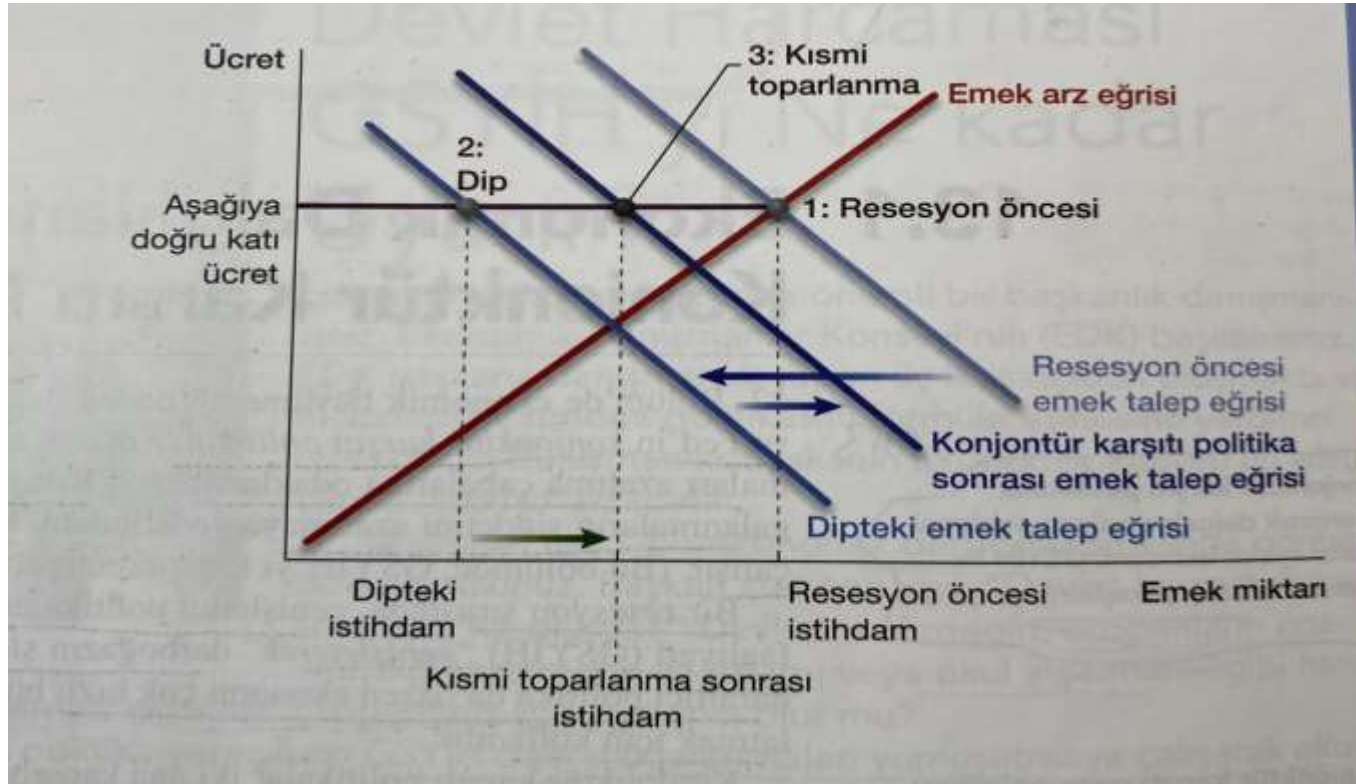
Konjontür karşıtı politikanın emek piyasası üzerindeki etkisi

Esnek ücret durumu:

Konjonktür karşıtı politikanın emek piyasası üzerindeki etkisi

Katı ücret durumu:

Konjonktür karşıtı para politikası

Para politikası nedir?

Merkez bankasının amacı nedir?

Merkez bankasının politika araçları nelerdir?

Genişletici para politikası nedir?

Daraltıcı para politikası nedir?

Konjonktür karşıtı maliye politikası

Maliye politikası nedir?

Maliye politikasının amacı nedir?

Maliye Politikası araçları nedir?

Genişletici maliye politikası nedir?

Daraltıcı maliye politikası nedir?

Konjonktür karşıtı otomatik bileşenler (otomatik stabilizatör)

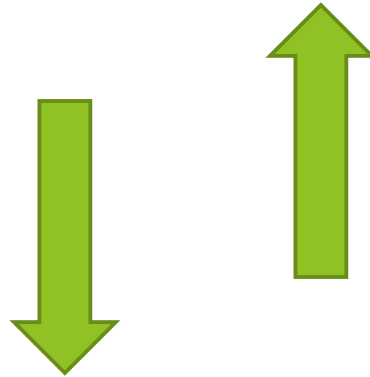
- ▶ Gelir vergisi
- ▶ Aile tasarrufları
- ▶ İşsizlik sigortası
- ▶ Bütçe açığı/fazlası
- ▶ Tarımsal destekler (mali yardımlar)

Konjonktür karşıtı ihtiyari (iradi) bileşenler

► Planlı devlet müdahalesi

► Kamu harcamaları

► Kamu gelirleri

Harcama tabanlı maliye politikasının analizi

► $Y = C + I + G + X - M$

Senaryo 1: Kamu harcamalarındaki 1 birimlik artış, çarpan etkisi yaratmadan Milli geliri arttırsın.

$$(Y+1) = C + I + (G+1) + X - M$$

ÇARPAN FORMÜLÜ

Milli gelirdeki değişim/Kamu harcamalarındaki değişim

Senaryo 2: Kamu harcamalarındaki 1 birimlik artış, çarpan etkisi yaratsın ve Milli geliri arttırsın.

$$(Y+ 2) = (C+1) + I + (G + 1) + X - M$$

Bu senaryoda harcama Çarpanı ne kadardır?

Devlet harcamaları negatif etkide bulunabilir mi?

- Dışlama etkisi (crowding out effect)

► G I Hatta C

► $Y = C + (I - 1) + (G+1) + X - M$

- Soru: Ekonomi resesyonda ise, G'nin artması dışlama etkisi yaratır mı?
- Ekonomi tam kapasitede çalışıyorsa, G'nin artması dışlama yaratır mı?

Vergi tabanlı maliye politikası analizi

- Durgunlukla mücadelede vergiler nasıl kullanılmalı?

Senaryo 1: Vergilerdeki 1 birimlik azalış, çarpan etkisi yaratmadan Milli geliri arttırsın.

$$(Y+1) = (C+1) + I + G + X - M$$

ÇARPAN FORMÜLÜ

Milli gelirdeki değişim/Vergideki değişim

Senaryo 2: Vergideki 1 birimlik azalış, çarpan etkisi yaratsın ve Milli geliri arttırsın.

$$(Y+ 2) = (C+1) + (I+1) G + X - M$$

Bu senaryoda vergi çarpanı kaçtır?

Vergi indirimleri dışlama
etkisi yaratabilir mi?

Vergi indirimlerinin tüketimi
artırmayacağını düşünen
iktisatçılar vardır.

Nedenleri ne olabilir?

Bölüm soruları

Sorular

1. Para ve maliye politikaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
2. Genişletici politikalar, daraltıcı politikalardan nasıl ayrılır?
3. Genişletici para politikasının emek talep eğrisini nasıl sağa kaydırıldığını kısaca açıklayınız.
4. Kantitatif gevşeme nedir? Merkez bankaları neden kantitatif gevşeme programları uygular?
5. Açık piyasa işlemleri ve kantitatif gevşemeden başka, Federal Rezerv'in ekonomideki faiz oranlarını manipüle etmek için kullandığı araçlar nelerdir?
6. Para politikasının etkinliği enflasyon beklentilerine bağlı mıdır? Açıklayınız.
7. Ticari bankaların Fed nezdinde tuttıkları rezerv miktarındaki bir artışın enflasyona nasıl yol açtığını kısaca açıklayınız.
8. Sıfır faiz sınırı, para politikasının işleyişini nasıl etkiler?

9. Nominal faiz oranları sıfır faiz sınırına dayandığında merkez bankaları ekonomiyi uyarmak için faiz oranlarını kullanabilirler mi?
10. Taylor kuralı neyi ifade eder?
11. Taylor kuralına göre Federal Rezerv, federal fon oranını ne zaman artırıp ne zaman azaltmalıdır?
12. Maliye politikasının otomatik ve ihtiyari bileşenleri nelerdir?
13. Harcama tabanlı genişletici maliye politikası ekonomide dışlama etkisine nasıl yol açar?
14. Vergilerdeki bir indirimin ~~olumsuz~~ ^{etkinde} aynı orandan neden daha az bir etkiye yol açtığı nasıl açıklanır?
15. Sorunlu Varlık Kurtarma Programı (SVKP) neden mali ve parasal etkilerin karışımını ifade eden konjonktür karşıtı bir politika örneği olarak düşünülmektedir.

SON